Copenhagen, Denmark. Danske kunstindustrimuseum
Det Danske kunstindustrimuseums virksomhed
1913

DET DANKSE KUNSTINDUSTRIMUSEUMS VIRKSOMHED 1913

DET DANSKE KUNSTINDUSTRIMUSEUMS VIRKSOMHED 1913

VED EMIL HANNOVER, MUSEETS DIREKTØR

MUSEETS BESTYRELSE

C. NYROP
Bestyrelsens Formand og Kasserer.

F. HENDRIKSEN
Næstformand.

EMIL HANNOVER
Direktør.

FOR INDENRIGSMINISTERIET:
Kontorchef, Docent *H. Gram.*

FOR KULTUSMINISTERIET:
Museumsdirektør, Dr. phil. *Sophus Müller.*

FOR KØBENHAVNS KOMMUNE:
Raadmand *G. Philipsen.*

FOR INDUSTRIFORENINGEN:
Fabrikdirektør *H. Bing.* Fabrikant *Axel Meyer.*
Hof- og Ordensjuvelerer *C. Michelsen.* Professor *C. Nyrop.*
Direktør *Carl Ruben.*

FOR NY CARLSBERG MUSEUMSLEGAT:
Direktør, Dr. phil. *C. Jacobsen.*

FOR DE PRIVATE BIDRAGYDERE:
Folketingsmand *J. C. Christensen.*
Smedemester *J. P. Chr. Jensen.* Tandlæge *Friis,* Kolding.
Xylograf *F. Hendriksen.* Snedkermester *H. P. Larsen.*

FOR KUNSTINDUSTRIMUSEETS VENNER:
Læge *Axel Heine.* Kammerherre *R. Krag.*

ASSISTENTER:
Frk. *S. Salomonsen. Vilh. Wanscher. M. Weber.*

Carl og Ottilia Jacobsen. Efter Maleri af Jul. Paulsen i Kunstindustrimuseet.

CARL JACOBSEN OG KUNSTINDUSTRIMUSEET.

Ogsaa i Kunstindustrimuseet vakte *Carl Jacobsens Død* den 11. Januar oprigtig Sorg. Han havde staaet det nær fra dets Stiftelse og ved den Lejlighed endda indtaget en særlig og betydelig Stilling. Som Museets Grundplan fra 1890 siger, blev det stiftet af Industriforeningen i København og Ny Carlsbergs Museumslegat, men da dette Legat var og blev Et med den Afdøde, var Stifterne Industriforeningen og Carl Jacobsen.

I Industriforeningen kan Tanken om et saadant Museum følges Aar tilbage. Den er t. Eks. fremme baade 1873 og 1877, ikke at tale om 1879, da Foreningen fejrede sin Erhvervelse af Industribygningen ved i den at afholde en stor »Kunst- og Industriudstilling«, Kammerherre Worsaae omtaler det i sin Artikel »Om et Industrimuseum i København«, hvormed »Tidsskrift for Kunst-

industri« aabnedes. Det var imidlertid først, da nuværende Konferensraad Philip Schou i 1883 blev Formand for Industriforeningen, at den kunstindustrielle Bevægelse i den tog Fart. »Tidsskrift for Kunstindustri« blev skabt (1885), den nordiske Udstilling 1888 i København fik Form som en international Kunstindustri-Udstilling, og endelig blev der i December 1889 nedsat et Udvalg for Oprettelsen af et kunstindustrielt Museum. Hermed var imidlertid Philip Schous Virksomhed i Foreningen tilende. I Begyndelsen af 1890 traadte han af Helbredshensyn tilbage. Men hans Efterfølger paa Formandspladsen, Hofjuveler C. Michelsen, gik energisk videre ad den betraadte Vej, og særlig rettede han da en Henvendelse til det af Carl Jacobsen og Hustru den 13de Marts 1883 stiftede Ny Carlsbergs Museumslegat.

Erfaringerne fra den første Verdensudstilling, der 1851 fandt Sted i London, gjorde, at man i England mente det nødvendigt at lægge endog stor Vægt paa at fremme den kunstindustrielle Uddannelse i Landet, og bl. a. blev da det senere saa vældige South-Kensington Museum skabt. Baaret af den samme Bølge kom der ogsaa andetsteds Museer af lignende Art, saaledes Museet for Kunst og Industri i Wien, Gewerbemuseet i Berlin osv. Bevægelsen voksede, den naaede, som ovenfor nævnt, Industriforeningen, men den blev ogsaa bemærket udenfor Foreningen, saaledes af Carl Jacobsen. Just derfor havde han med Sorg set, at et af den gamle Museumsmand, Konferensraad Thomsen, stiftet »Museum for Skulptur og Kunstflid« efter Stifterens Død var blevet opløst, og just derfor blev det ene af de fire Ny Carlsberg Legater, Carl Jacobsen og Hustru oprettede i 1883, et Museumslegat. Renten af dets Kapital skulde anvendes til Indkøb af Genstande, der kunde indlemmes i det ene eller det andet af to Museer, »hvis Oprettelse maa anses for særlig ønskelig, nemlig det i sin Tid af Konferensraad Thomsen oprettede Kunstmuseum og et Museum for Kunstindustri og dekorativ Kunst«. Blev disse Museer ikke oprettede i Løbet af ti Aar, eller oprettedes de saaledes, at Legatet ikke maatte finde Anledning til at indlemme de anskaffede Genstande i dem, skulde en ny Fundats oprettes for Legatet, »dog saaledes, at Legatets Hovedformaal bliver som forhen at virke til Kunstens og Kunstindustriens Tarv«.

Nu meldte det af Industriforeningen nedsatte Udvalg sig, og Jacobsen sluttede sig straks til det. Den 30. April 1890 konstituerede Udvalget og den af ham valgte Legatbestyrelse sig som »forberedende Komite til Oprettelsen af et Kunstindustrimuseum«; dens Medlemmer var for Industriforeningens Vedkommende: Hof-Juveler C. Michelsen (Formand for Foreningens Bestyrelse), Fabrikant Th. Hüttemeier (Formand for dens Repræsentantskab), Direktør H. Bing, Fabrikant Axel Meyer og Professor C. Nyrop, for Legatets Vedkommende: Carl Jacobsen, Professor Vilh. Klein og Museumsdirektør, Dr. Sophus Müller. Den saaledes sammensatte Komite, for hvilken Hof-Juveler Michelsen valgtes til Formand, arbejdede ivrigt, og allerede den 7. August 1890 erklærede den Museet for stiftet med en vedtagen Grundplan som Rettesnor.

Efter den skulde Museets Bestyrelse bl. a. bestaa af fem Medlemmer, valgte af Industriforeningen, og fem, valgte af Ny Carlsbergs Museumslegat, hvorfor Carl Jacobsen endnu indvalgte Arkitekt Erik Schiødte og Maleren, Inspektør ved det kgl. Teater Pietro Krohn; den sidste blev som bekendt Museets første Direktør.

Naar man turde vove et saa dristigt Skridt som at erklære Museet for stiftet — det var Direktør Bing, der fremsatte Forslaget herom — spillede det en Rolle, at Ny Carlsberg-Legatet alt havde indkøbt en Række Genstande, som ved Grundplanen overdroges det nye Museum, og hertil kom endnu, at Legatet tilsagde Museet den aarlige Rente af 100,000 Kr., ligesom at Industriforeningen kort forinden havde vedtaget at ville yde det 6000 Kr. aarligt, foreløbig i ti Aar. Her var altsaa et Grundlag, og ud fra det arbejdedes der ihærdigt. Der samledes en Række private Bidragydere, fra hvilke der inden Udgangen af 1891 forelaa en Gave paa ca. 60,000 Kr., dels i Penge, dels i Tilsagn om Arbejde ved den Museumsbygning, man haabede at faa rejst. Paa Finansloven for 1891—92 bevilgedes der 100,000 Kr. til den, fordelt paa to Aar; i Oktober 1891 stillede Kjøbenhavns Kommune en godt beliggende Grund til Raadighed; omtrent samtidig fik Museet Industriens Andel af Overskudet fra den nordiske Udstilling i 1888, som androg 33,820 Kr. osv. Fra alle Sider vistes der det vordende Museum Velvilje. I November 1891 kunde der nedsættes et Byggeudvalg, Carl Jacobsen blev det ene af dets tre Medlemmer, og nu gik det Slag i Slag. Den 26. August 1893 holdtes der Rejsegilde, den 20 Juli 1894 blev Museet festligt indviet, og fra den 12. December 1895 var det offentlig tilgængeligt.

Jacobsen, der ved Rejsegildet var steget højere op i Tagværket end nogen af de andre Tilstedeværende, var levende med i alt, hvad der skete, og i Glæde over, at Museet nu skulde træde i Virksomhed, skænkede han det i 1895 Overskudet af fire Kvartalers Salg af Ny Carlsbergs Pilsnerøl; det blev til 11,384 Kr. Det falder derfor helt naturligt, at da en Kreds af Haandværkere til Ny Carlsbergs 25 Aars Jubilæum havde ladet Julius Paulsen udføre et stort Dobbeltbillede af Carl Jacobsen og Hustru, ønskede de det anbragt i Kunstindustrimuseet. Her blev det afsløret den 17. Februar 1896, og her har det til de to Legatstifteres Ære stadig haft sin Plads.

Der var en mærkelig Iver og Fart over Alt, hvad der hørte Kunstindustrimuseets Stiftelse til. Selvfølgelig optraadte Jacobsen her som overalt i Overensstemmelse med sit Valgsprog »Semper ardens« (altid i Glød), og det passede fortræffeligt ind i den af Hof-Juveler Michelsen forestaaede Ledelse. Den fra alle Sider med virkelig Begejstring begyndte Virksomhed blev ført frem med Energi, og den har haft Lykken med sig. Under to dygtige Direktører, først Pietro Krohn, derefter Emil Hannover, har det haft en saa mægtig Udvikling, at den forholdsvis unge og langtfra lille Bygning ikke længere værdigt kan rumme de anselige Samlinger. Der er Ønsker og Planer oppe om at skaffe det en anden, og de sidste Møder i Museets Forretningsudvalg, som Carl Jacob-

sen deltog i til ganske kort før sin Død, beskæftigede sig med denne Sag, for hvis lykkelige Udvikling det ganske sikkert tør siges, at han levende interesserede sig.

Der havde været nogle Aar, da Jacobsen, uden dog at opgive sit Sæde i Museets Bestyrelse og Forretningsudvalg, synligt havde holdt sig tilbage. Han delte formentlig ikke visse Principer i dets Ledelse. Men nu var det paany kommet til lykkeligt Samarbejde. Hans flammende Kunstenthusiasme og ivrige Interesse for, at Kunsten ad enhver mulig Vej skulde arbejde sig ud i de brede Lag, lod ham se stort paa Forholdene, samtidig med at hans gode Hjerte, der paa Grund af hans Karakters ofte heftige Opbrusen ikke sjældent blev miskendt, her gav sig et talende Udtryk, hvad der i høj Grad tjener til hans Ære. For Museet staar Carl Jacobsen som den højsindede Legatstifter, der interesseret traadte til ved dets Stiftelse og interesseret har fremmet dets Tarv. Med dyb Pietet vil det vaage over det Æreminde, der er blevet det betroet, Dobbeltportrættet af ham og hans Hustru. Museet vil altid med levende Tak mindes hans store Betydning for det.

C. Nyrop.

Fig. 1. Den nye Sal. Aabnet 1913.

I. SAMLINGERNE.

A. HOVEDSAMLINGEN.

Der indgik i Løbet af Aaret 1913 188 Genstande i Museet. Heraf var 120 indkøbte for tilsammen 12,465 Kroner 22 Øre, medens 68 skænkedes til en samlet Værdi af ca. 10,450 Kroner.

De Midler, der i 1913 stod til Museets Raadighed, var paa langt nær ikke saa store, som dem, hvorover vi raadede i det nærmest foregaaende Aar. Dog var de heller ikke det sidste Aar saa smaa, at Museet sank ned blandt de tiltakketagende. Blev det end ikke rigt paa ret mange store og vigtige Ny-Erhvervelser, kunde det dog paa en lang Række Punkter suppleres med Ting, der hver for sig havde en Mission.

Aarets kostbareste Erhvervelse var *Joakim Skovgaards* Karton til en Mosaik med en Fremstilling af Eva. Den er saa velkendt fra den sidste frie Udstilling og saa almindelig anerkendt for at være den udmærkede Kunstners ypperste dekorative Værk fra de senere Aar, at vi her kan nøjes med at nævne den.

Imod al Sædvane blev DEN MODERNE DANSKE AFDELING iøvrig forsømt. Men dette skyldtes et Forsæt og ikke nogen Forseelse. Med den kommende baltiske Udstilling for Øje syntes det Museumsledelsen rigtigst at afvente det Overblik, som man her tør vente at faa over vort Kunsthaandværks seneste Frembringelser. Af moderne danske Arbejder erhvervedes i Aar derfor kun et sølvbroderet Bælte af Frk. *E. Garde*, en do. Ramme af Frk. *A. Finsen*,

et Smykke i Sølv af *Erik Magnussen*. En udmærket Vase af Frk. *Hegermann Lindencrone*, som herudover er den eneste Forøgelse i den danske Sal, er skænket af Hr. Direktør *Harald Bing*, idet denne atter i Aar har holdt den smukke Skik i Hævd at sende Museet en Julegave i Form af et af de bedste Stykker, der senest er blevet udført i hans Fabrik.

I de andre Sale vil man mange Steder finde spredte de smaa Etiketter, som med deres røde Skrift gør de Besøgende opmærksomme paa Museets sidste Erhvervelser. De, der søger disse, bør dog først og fremmest tage den helt NYE SAL (Fig. 1) i Øjesyn, som blev aabnet for Publikum i Oktober. Her er alt, hvad vi i de sidste Aar har samlet af italiensk og spansk Kunsthaandværk fra

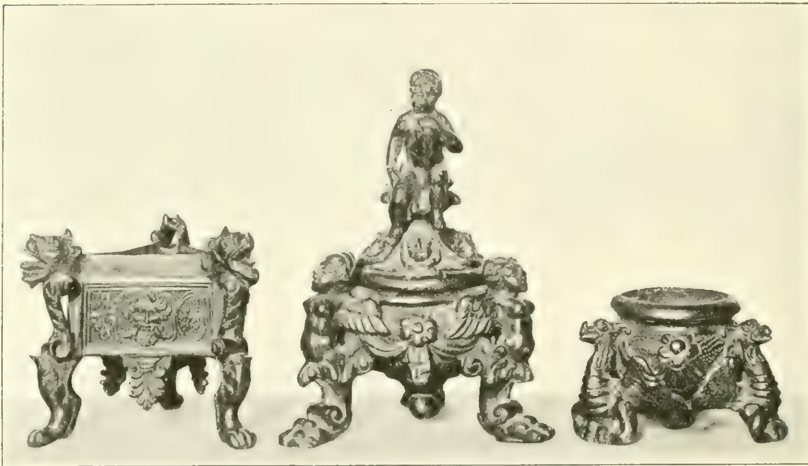

Fig. 2. Tre Bronze-Blækhuse. Italien, 16. Aarh. Erhvervede 1913.

Renaissancetiden nu omsider blevet opstillet sammen med de faa Stykker af samme Afstamning, som tidligere fandtes i Museet.

At de aller fleste af Tingene i den ny Renaissancesal var Gaver, dels fra *Kunstindustrimuseets Venner*, dels fra dette Selskabs Æresmedlem, Etatsraad *I. S. Salomonsen*, var for Museets Ledelse naturligvis en Grund til at give dem en særlig fin Installering. Men naar Tingene i den ny Sal med dens fløjelsbetrukne Vægge, dens Fløjels-Løbere paa Gulvet, dens Silkegardiner osv. fremtræder i mere afstemte, mindre nøgterne Omgivelser end de, der almindeligvis bydes Tingene i vore Museer, er der heri tillige et Forsøg paa at skabe et Museumsrum af en hyggeligere Type end den hidtidige. Lignende Forsøg i den Hirschsprungske Samling, over for hvilken et Besøg af mere end 100,000 Mennesker kan siges at være gaaet sporløst hen, har skabt den Formodning, at ingen Beskyttelse er sikrere for vore offentlige Samlinger end enhver Foranstaltning til at vække et virkeligt Velbefindende hos de Besøgende.

Der er i den ny Sal endnu nogen Plads tilovers, for saa vidt som man kan røre og bevæge sig i den. I dens Montrer har det dog

allerede knebet at føje de Ny-Erhvervelser ind, som skulde supplere de tidligere Erhvervelser fra det italienske Renaissancekunsthaandværks Omraade. At der endnu fattedes Repræsentanter for flere lokale Arter af Majolica, var endda ikke det føleligste Savn. Værre var det, at vi ganske manglede Exempler paa de smaa italienske Bronzer, der netop i deres skitzemæssige Skikkelser i saa høj Grad afspejler Renaissancetidens frodige Formfantasi og mærkelige Evne til at gøre et lille fuldendt Bygningsværk selv af den ringeste Brugsgenstand. Paa dette Punkt havde vi derfor i det sidst forløbne Aar vor Opmærksomhed særlig henvendt. Men de smaa italienske Bronzer fra det 15.—16. Aarhundred stod allerede hos deres Samtidige højt i Kurs og hører nu omstunder til de sjældne og kostbare Ting paa Kunstmarkedet ude i Europa. Et Par Stykker af Arten lykkedes det os dog at erhverve. Det er tre Blækhuse (Fig. 2). Paa det ene bæres Skaalen af tre liggende vingede Kimærer. Det andet, der vel en Gang har haft et Laag, har en tresidet Skaal, der støttes af staaende Kimærer. Det tredie og største bæres af tre Keruber med Løvefødder og har paa Laaget en nøgen Dreng, som sidder med en Bog i Haanden. Det sidste Stykke, der, som nævnt, har sit Laag i Behold, er det stateligste af de tre. Men det tresidede har den Interesse forud for de andre, at et af Renaissancetidens store Navne synes at kunne knyttes dertil. I hvert Fald er denne

Fig. 3. Bacchus. Statuette af forgyldt Bronze. Sansovinos Skole. Venedig, ca. 1600. Gave fra *Kunstindustrimuseets Venner*, 1913.

Model i *Bodes* store Bog om de italienske Bronzestatuetter tilskreven selve *Riccio* paa Grundlag af et Exemplar med en Satyr paa Laaget i den afdøde Pierpont Morgans Samling.

Men naar man i et Kunstindustrimuseum paatager sig en Forpligtelse til at faa en eller anden Art repræsenteret, som hidtil har manglet, skaber man sig øjeblikkelig nye Forpligtelser overfor en beslægtet eller supplerende Art. Saaledes ogsaa med de italienske Bronzer. Næppe var disse skitzemæssige og altid lidt raa Stykker, der er støbte i *cire perdue*, erhvervede, før vi følte Savnet af et Stykke, der kunde vise det finere Bronzestøberi fra den italienske Renaissance, saaledes som det navnlig optræder i visse Smaafigurer med sirlig gennemarbejdet Form og med en ofte prægtig gammel Forgyldning.

Paa en af Aarets mange Rejser førte et Tilfælde os just til en saadan Figur (Fig. 3). Den fremstiller den unge Bacchus eller forestiller vel egentlig snarere »Vinhøsten« eller »Efteraaret«, eftersom den til Pendant havde en Fremstilling af »Vinteren«. Formodentlig har den hørt til en Række af de fire Aarstider, og sandsynligvis har den i saa Fald sammen med de tre andre prydet Nischerne i et eller andet pragtfuldt »Kunstskab«. Naturligvis kostede det os nogen Overvindelse at skille den fra dens Pendant; men dels var denne ikke nær saa smuk, dels vilde den have fordoblet Prisen, som allerede for den enkelte Figur var stor nok efter vore Forhold. Den lille Bacchus staar sig sikkert ogsaa allerbedst ved at være bleven udreven af alt Sammenhæng. Set ene, set uforstyrret af Sammenligningen med sin Pendant virker den med en Storhed, en Monumentalitet, som man knap skulde tro mulig i et Stykke Skulptur, der kun har en Nipsfigurs Størrelse. Formodentlig beror dens Storhed paa dens Stil, dens Enhed, dens Harmoni mellem de slanke Proportioner, de skraa Skuldre, de øvrige friske Legemsformer, det fine, unge vinløvkransede Hoveds frejdige Holdning. Der gaar den samme lange, lidt manjererte og dekadente Rhytme gennem alle dens Omrids. Den er, som navnlig en Bronze bør være det, af en eneste Støbning. Og til dens øvrige Fortrin kommer endelig en herlig Forgyldning, som forhøjer den Feststemning og Glans, som straaler fra den.

Hvem den skyldes, vides indtil videre ikke. Sandt at sige er den købt i den Tro, at den maatte hidrøre fra en af Giovanni da Bolognas Elever. At den har et fjærnt Forhold til Michelangelo synes givet. Men i visse Enkeltheder, navnlig i Hovedets og Vinløvets Behandling, kan man ogsaa tro at kunne spore noget fransk. Nu kunde det, naar Talen er om et Kunstværk, man blot har købt, fordi man fandt det uimodstaaeligt smukt, synes ligegyldigt, hvem det skyldes. Men i et Museum skal Tingene jo helst have en Etikette, helst ogsaa den Plads, hvor de historisk og topografisk hører hjemme. Efter at have hørt mange énstemmige Meninger om vor Statuettes Skønhed, men meget afvigende om dens Afstamning maatte det derfor være os magtpaaliggende at vide, hvad et Par af de første Autoriteter mente om sidstnævnte, og vi forelagde derfor under et Besøg i Berlin de to Direktører, Bode og Friedländer,

Fig. 4. Varmebækken-Laag af gennembrudt og drevet Kobber. Venedig, 16. Aarh. Erhvervet 1913.

Spørgsmaalet. Uafhængige af hinanden besvarede de det begge uden Tøven med de Ord: *Sansovino's Skole, Venedig ca. 1600,* og under denne Betegnelse faar vi foreløbig registrere den lille Figur, skønt der vel hos en og anden vil blive en Rest af Tvivl om Betegnelsens Rigtighed tilbage. Det er iøvrig paa Tide at sige, at Figuren er en af de Gaver, vel nok den aller værdifuldeste af de Gaver, for hvilke vi i Aar har *Kunstindustrimuseets Venner* at takke.

Ogsaa et Par andre Metalarbejder er tilkomne i den ny Sal. Det ene (Fig. 4) er et i Kobber drevet Laag af et Varmebækken, der med sin orientalske Paavirkning i den fortrinlige Komposition peger i Retning af Venedig, tidlig 16.

Fig. 5. Kande af Bronze med indlagt Sølv. Venedig, 16. Aarh. Erhvervet 1913.

Aarhundred. Det andet (Fig. 5) er en Kande af Bronze, damasceret med et Bladmønster i Sølv. Sidstnævnte Stykke mangler Hanken og ligner derfor fra Forsiden mere en Vase end en Kande. Det er naturligvis en Skavank ved den. Men den hører til de saakaldte »azziministiske« Arbejder, som forekommer for sjældent til at levne En noget Valg, og som man dog ikke kan opsætte til en uvis Fremtid at faa repræsenterede. Udførte i det 16. Aarhundred af Orientalere i Venedig i den orientalske »Tauchér«-Teknik og delvis efter orientalske Forbilleder ogsaa i Tegningen, er de nemlig det aller vigtigste Vidnesbyrd om Østerlændingenes direkte Indflydelse paa det italienske Kunsthaandværk i Renaissancetiden.

Fig. 6. Brudstykke af et vævet Fløjelsstof. Genua, ca. 1600. Erhvervet 1913.

Et Par Textilsager, som er tilkomne i Salen, kunde bruges som et Bevis for samme Indflydelse, om end i mindre udpræget Form. Det ene er et venetiansk Fløjels-Stof, hvoraf vi allerede tidligere har ejet et Stykke; det andet (Fig. 6) er et genuesisk Fløjels-Stof, skønt i Tegningen og ganske vidunderligt i Farven. Endelig er ogsaa Keramiken i Salen bleven forøget med Stykker af Betydning. Fra Beckerath's berømte Samling, der nylig solgtes ved Auktion i Berlin, er kommet et Par af de tidlige florentinske Fayencer (15. Aarhundred), en lille Øse med Bladdekoration (Fig. 9) og en Pille-

Fig. 7—9. Pille-Æske af Fayence. Florens, 15. Aarh. — Albarello af Fayence. Faenza, 16. Aarh.s Beg. — Øse af Fayence. Florens, 15. Aarh. Erhvervede 1913.

Æske fra et Apothek (Fig. 7), fremdeles en omtrent samtidig Apothekerkrukke fra Faenza, dekoreret i blaat og lidt gult (Fig. 8), endelig et Fad med en Figur og endnu en Albarello, begge fra Venedig, smaa, men typiske Ting, som tiltrængtes for at vise disse Arter. Af Ny-Erhvervelserne i denne Afdeling skylder vi dog *Kunstindustrimuseets Venner* det notableste Stykke (Fig. 10). Det er et usædvanligt stort og stateligt Fad, der mellem udsparede Ornamenter paa mørkeblaa Bund ikke mindre end fem Gange er da-

Fig. 10. Fad af Fayence. Faenza, Casa Pirota, 1535. Gave fra *Kunstindustrimuseets Venner,* 1913.

teret *1535,* medens det i Bunden er dekoreret med en Kvinde med en Amorin i levende Farver. Det stammer fra samme Værksted som den mindre Tallerken *a berettino,* der ifjor blev os foræret af Etatsraad Salomonsen, det udmærkede *Casa Pirota,* der fra ca. 1520—35 var det ledende Værksted i Faenza.

I Mangel af anden Plads har nogle faa Ting, som ikke hører hjemme i Renaissanceværelset, foreløbig fundet Optagelse her. En af disse Ting er et nydeligt lille gothisk Smykkeskrin af Læder med Hanke og Beslag af Smeddejærn, sydtysk og fra det 15. Aarhundreds 2. Halvdel, vor eneste Erhvervelse paa Opplers Auktion i Berlin (Fig. 11). Midlertidig opstillede sammesteds er ogsaa et Par Bægre af Glas med ornamental Dekoration i Emaljefarve (Fig.

12—13). Disse Glas er syriske eller mesopotamiske, skriver sig fra det 13.—14. Aarhundred og er fundne i Tartargrave i det nordvestlige Kaukasus. De henhører til en berømt Række, hvoraf Hovedmængden er i Kaiser Friedrich Museets Besiddelse og det er fra dettes Bestand af Dubletter, de er overgaaede til vor Samling. Vi har tidligere gjort Forsøg paa at erhverve dem underhaanden, nemlig sammen med nogle udekorerede Exemplarer af Arten, som Museet i Berlin for nogle Aar siden overlod os. De dekorerede Exemplarer vilde man den Gang ikke sælge. Nu kom de sammen med nogle Privatsamlinger af islamitisk Kunst til Auktion, og her lagde vi saa Haand paa dem. Naar det var os saa magtpaaliggende at erhverve dem, er det, fordi de er Repræsentanter for ganske den samme Glasteknik, der forekommer i de middelalderlige Moské-Lamper. Som bekendt hører disse til de aller kostbareste Frembringelser af det gamle Kunsthaandværk; en ubeskadiget Moské-Lampe koster i vore Dage et halvt hundred Tusind Kroner, er altsaa af de Ting, som vi end ikke i vore forvovneste Drømme tør haabe nogensinde at kunne tilføre vort Museum. Naturligvis kan de to Bægre ikke erstatte en Moské-Lampe. Men de kan give saa megen Antydning af Moské-Lampernes Skønhed og Fremstillingsmaade, at de, der herhjemme vil studere Glasteknikens Historie, i hvert Fald ikke længere er ladte ganske i Stikken, naar Talen er om et af dens vigtigste Kapitler.

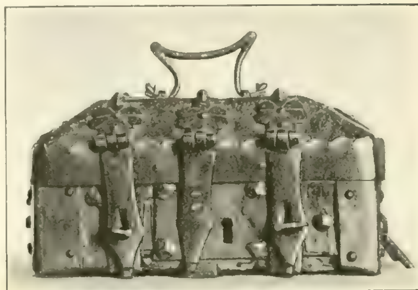

Fig. 11. Skrin af Læder med Beslag af Smeddejærn. Sydtyskland, 15. Aarh.s 2. Halvdel. Erhvervet 1913.

Naar de to Bægre en Gang finder en mere passende Plads, vil man faa dem at se i Selskab med en lille Række syriske Glas fra den tidligere Middelalder (ca. 9. Aarhundred), af hvilke den unge Opdagelsesrejsende, Hr. Barclay Raunkjær, ifjor hjembragte os nogle Prøver fra Rakka, medens Resten er erhvervede i Aar. Det er mest mindre Stykker, Flasker og Kander, alle jordfundne og med Belægninger af pragtfulde Irisationer. Hertil slutter sig en Kumme af et brunligt Glas med et primitivt Ornament i lavt Relief. Maaske har den tjent til Lampe; Formen kunde tyde derpaa. Men iøvrig er den lige saa lidt brugsbestemt som stedfæstnet eller tidfæstnet endnu. Lignende Glas er fundne dels ved Kertsch paa Halvøen Krim,

Fig. 12—13. To Glas-Bægre med Emaljemaleri. Mesopotamien eller Syrien, 13.—14. Aarh. Erhvervede 1913.

dels i Koban (Kaukasus). De synes at være sjældne, forekommer indtil Dato vistnok kun i Museum für Völkerkunde i Berlin. Det er dog ikke for Sjældenhedens Skyld, men for Skønhedens, vi har erhvervet dette Stykke. Med sit primitive Ornament indenfor en ganske enkel Inddeling har Stykket den stilfærdige Skønhed, som er ejendommelig for saa megen arkaisk eller arkaiserende Kunst.

Den ISLAMITISKE KUNST, som vi i nogle Aar viste særlig Opmærksomhed og skyldte saadan, fordi Tapeterne paa Rosenborg den Gang saa at sige var ene om at repræsentere den i København, har vi senere maattet tage Afstand fra for at forfølge andre Opgaver. Nogle faa Genstande fra dette Omraade, der mere og mere viser sig at have været Moderskødet for talrige Arter af europæisk Kunsthaandværk, har vi dog erhvervet. Nævnes kan saaledes et Par Prøver af persiske og tyrkiske Silkestoffer. Fremdeles en Fayenceskaal, dekoreret indvendig i sort med to Rækker springende Fisk, hidrørende fra det 13. Aarhundred og efter den tidligere Ejers Opgivelse købt i Teheran. Endelig en Bronze-Kumme (Fig. 14), ligeledes fra Persien og købt i Kazwin, et Arbejde fra det 14. Aarhundred, oprindelig rigt »taucheret« med Sølv, hvoraf der dog nu kun er Spor tilbage i Graveringerne, som bestaar af Ornamenter, Dyr og en Frise med ungdommelige Ryttere.

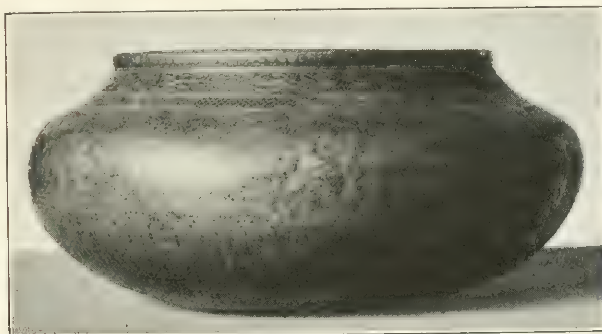

Fig. 14. Kumme af Bronze med Indlæg af Sølv. Persien, 14. Aarh. Erhvervet 1913.

Mellem meget andet, som for en Tid har maattet tage vor Opmærksomhed fra Persien, er KINA. I saa Henseende har vi ganske vist kunnet henvise de Studerende til vort etnografiske Museum, hvor navnlig Kinas Porcellæn i mange Maader er fortrinligt repræsenteret, selv om det af Pladsmangel er opstillet saaledes, at kun en Brøkdel deraf kan siges at være tilgængelig for Studium. Men dels kan man i et systematisk ordnet Kunstindustrimuseum selvfølgelig ikke ganske undvære Prøver paa en af de vigtigste Arter af alle Tiders Kunsthaandværk, dels har Nutiden stillet Kendskabet til den kinesiske Porcellænskunsts Udvikling paa et helt nyt Grundlag ved at finde og fremdrage langt ældre Prøver paa kinesisk Keramik end de, der hidtil var kendte og findes i vort etnografiske Museum. Vi har med nogle Stykker fra Han- og Song-Tiden allerede for flere Aar siden søgt at lægge noget af dette ny Grundlag ind under vor Samling af kinesisk Porcellæn, for saa vidt man kan tale om en saadan. Thi sandt at sige staar det endnu tilbage at

tilvejebringe denne Samling. Enkelte Bidrag til den har nu det sidste Aar bragt. En ganske lille graagul og krakeleret Stentøjskrukke, et Penselbæger (?) med Celadon-Glasur, et Skrive- eller rettere Tusch-Tøj med en pragtfuld grønligblaa Glasur hører til de mange kinesiske Ting, der ser ud til at have en højst ærværdig Alder, men som Videnskaben paa sit nuværende Standpunkt dog gør bedst i at lade være med at datere. Kun saa meget kan man sige med nogen Sikkerhed, at samtlige disse Stykker er ældre end Hovedmassen af det egentlige kinesiske Porcellæn. For saa vidt hører de med til Grundlaget for den Samling heraf, som det vil være en af Fremtidens Opgaver at skabe. Øjeblikket for dette Forsæt er ingenlunde saa ugunstigt, som man kunde tro. De senere Aars Uroligheder og Uregelmæssigheder i Kina har kastet en Masse udmærket kinesisk Porcellæn paa Markedet, hvor det kan købes til overkommelige Priser. Navnlig gælder dette det blaamalede Porcellæn og af dette atter særlig det ældste. Det synes, som om Samlerne vedblivende foretrækker de sirlige og elegante sene Frembringelser fra det 17. Aarhundreds Slutning og 18. Aarhundred for de tidligere, at de gennemgaaende endnu ikke har faaet Øje for de langt kraftigere, djærvere, bredere og mere dekorative Virkninger i de ældre fra det 16. Aarhundred og det 17. Aarhundreds Begyndelse. Hvorom alting er, kan blaamalet Ming-Porcellæn af ypperlig Kvalitet i dette Øjeblik købes ude i Verden for Priser, der sikkert om 25 Aar vil gøre vore Efterkommere syge af Misundelse. Det ældste Stykke, vi har erhvervet (Fig. 15), er betegnet Chia-Ching (af Dynastiet Ming, 1522—66). Som bekendt betyder en saadan Betegnelse paa et Stykke kinesisk Porcellæn i og for sig intet, hyppigt kun, at Stykket er i den Periodes Stil, til hvilken Mærket sigter. Nærværende Stykke, som er en stor ottekantet Æske, dekoreret i blaat under Glasur med Ornamenter, Blomster og Fugle, stammer dog utvivlsomt fra den Tid, som Mærket angiver. Det har alle Kendetegn paa at være »ægte Ming«, den svære, tunge Skærv, den maleriske, fejlfulde Overflade, den blaalig-graalige Glasur, den smukke violette Tone i den blaa Underglasurfarve, den brede, flotte Pensel i Dekorationen. »Ægte Ming«, om end et lidt senere Arbejde, sagtens fra Tiden Wan-li (1573—1619) er, skønt usigneret, sikkert ogsaa en riflet, bojan-

Fig. 15. Ottekantet Æske af Porcellæn, dekoreret i blaat under Glasur. Betegnet: Chia-ching. Kina (1522—66). Erhvervet 1913.

formet Krukke, vi har erhvervet, dekoreret i blaat under Glasur med Bambus, Fyr og Slaaen (Fig. 16). Tydelig nok yngre, et Arbejde fra Perioden Kang-hsi (1662-1722), er derimod en anden Krukke, der vistnok en Gang har haft et Laag, men som ogsaa uden dette frembyder stor Skønhed ved sin elegante Form og sin soignerede Dekoration af store Blade og Blomster. Om Mangfoldigheden i det kinesiske Blaamaleri kan disse tre Stykker naturligvis ingen Forestilling give. Men det tør haabes, at nogle Typer paa fortrinlig Kvalitet dermed er trufne, og det er selvfølgelig meget vigtigt at have saadanne til Sammenligning med eller Maalestok for senere Erhvervelser fra samme Omraade.

Fig. 16. Bojan af Porcellæn, dekoreret i blaat under Glasur. Kina, Perioden Wan-li (1573—1619). Erhvervet 1913.

Det blaamalede Porcellæn er vel nok den største af de kinesiske Porcellænsfamiljer, derfor den, der vil kræve den rigeste Repræsentation. Af *famille verte* har vi paa Forhaand enkelte gode Stykker, af *famille rose* derimod med Skam at melde intet. Noget bedre stod det til med vort *blanc de Chine,* det helt hvide Porcellæn, der fra gammel Tid er blevet tilvirket i Distriktet Te-hoa (Provinsen Fokien). Til Gruppen heraf indvandt vi for nogle Aar siden et ottekantet Skrin, der fejlagtig var blevet betragtet som gammel Satsuma-Vare og derfor havde faaet Plads under japansk Keramik. Ogsaa et Par Rhinoceros-formede Offerskaale af blanc de Chine har længe været i Museets Eje. Men et Førsteklasses-Stykke med netop den rette elfenbensagtige Tone, som blanc de Chine bør have, har vi først erhvervet i Aar. Det er atter en Næsehorns-formet Offerskaal (Fig. 17), dekoreret langs Randen i lavt Relief med blomstrende Grene og en Fugl Fønix, ved Foden med en Hund og en Hjort.

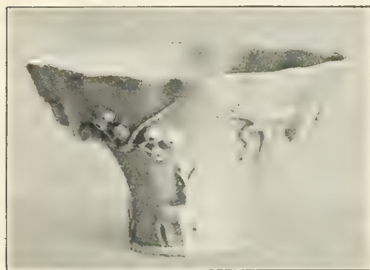

Fig. 17. Rhinoceros-formet Offerskaal af hvidt Porcellæn (»blanc de Chine«). Kina, Provinsen Fokien, ca. 1700. Erhvervet 1913.

Stykkets sjældne Skønhed kan iøvrigt ikke beskrives, men maa føles gennem Haandens Berøring med Stoffets indsmigrende Overflade.

Man kan naturligvis ikke altid i et Museum erhverve Tingene i netop den Orden, i hvilken de har deres Berettigelse eller Betydning. Tilfældige Lejligheder kan byde En at tage mindre vigtige Ting, medens langt mere tiltrængte maa vente. Saaledes havde det ikke haft Hast med at faa den mere underordnede »tigermønstrede Familje« repræsenteret. Men da der netop (i Dresden) tilbød sig en Skaal og snart efter (i Berlin) et Par Løver af denne mærkelige Vare fra det 18. Aarhundred, der er dekoreret »paa Biscuit« med flydende og i hinanden svømmende Pletter af grøn, gul og manganfarvet Glasur, tog vi dem, medens det var Tid at faa dem. Det er ogsaa Tilfælde og Lejlighed, der har tilført os en »ostindisk«

Fig. 18. Offerskaal af sort Jade. Kina. Gave fra *Kunstindustrimuseets Venner*, 1913.

Tallerken, hvis Bund er dekoreret i levende Farver med en galant Scene efter europæisk Forbilled, samt en Skaal af »siamesisk« Porcellæn, som bekendt kinesisk Porcellæn, der er udført for Siam. Ostindisk og siamesisk Porcellæn, som ikke hører til Sjældenhederne, er vi ellers blevne vante til at lade os forære. Hver paa sin Vis var de to Stykker imidlertid lidt udenfor det sædvanlige, og derfor blev der for en Gangs Skyld købt ogsaa af disse Arter.

Ogsaa paa andre Omraader end det keramiske staar vor Kina-Samling temlig tilbage. Vi mangler gode Bronzer og gamle Elfenbensarbejder, har af Emaljer kun to Stykker af Betydning, ejede indtil ifjor ikke et eneste Stykke Jade og indtil i Aar ikke et eneste af de gamle Tæpper, der Aar for Aar bliver sjældnere og mere kostbare. Den Kierulffske Auktion, som fandt Sted i Museet, gav saa godt som ingen Anledning til at faa disse Mangler afhjulpne. Et udskaaret Elfenbensfodstykke og 3 Broderier var alt, hvad vi erhvervede ved hin Lejlighed. Et Par af de største Savn har vi dog andet Steds faaet stillede. Saaledes har vi faaet et Par smaa, men

smukke kvadratiske Tæpper fra det 18. Aarhundred og ogsaa et Par Stykker Jade, hvoraf det ene er en lav cylindrisk Skaal med et Øre og en ganske enkel Dekoration af Halvperler i lavt Relief, medens det andet (Fig. 18) er en tohanket Skaal med riflet Underdel og to Hanke. Sidstnævnte er et kostbart Stykke. Det er af den lige saa smukke som sjældne »sorte« (d. v. s. graa) Jade, er skabt i en Form, der er velkendt fra meget gamle Bronzer, bærer Præg af at have ligget i Jorden og er dog med Undtagelse af en ganske lille, næsten usynlig Lap af en fremmed Sten i Randen fuldkomment vel bevaret. Bronzekarakteren og Patinaen tyder paa, at man her staar overfor en Genstand, der er af langt højere Alder end den for Jade-Genstande almindelige. Men hvorledes det end forholder sig hermed, er Genstandens Skønhed overordentlig og tilstrækkelig til at forklare den høje Pris, hvori den holdtes. Atter her traadte *Kunstindustrimuseets Venner* til; dette er den tredie af deres Gaver fra det forløbne Aar.

Fig. 19. En Fyrste med sit Jagtfølge. I Forgrunden en Eremit. Miniature-Maleri fra et Manuskript. Indien, ca. 1700. Erhvervet 1913.

Fra JAPAN er kun tilkommet en Stentøjsvase med Flydeglasur samt — som Gave fra Hr. Prof. *Chr. Jürgensen* — en lille Inro (Medicindaase) i Guld og rød Lak med Indlæg af Perlemoder, betegnet (ifg. velvillig Tydning af Dr. Hugo Halberstadt) Kajikawa

Shósui. Fra INDIEN, som naturligvis en Gang i en fjern Fremtid vil faa en Sal for sig selv i vort Museum, men som rigtignok endnu ikke har saa meget som en særskilt Montre, er tilkommet en smuk Miniature fra ca. 1700 med en Fremstilling af en Fyrste med sit Jagtfølge (Fig. 19) samt en Kande af Jærn med ornamentale Indlæg i Sølv. Det er ganske vist fra Siam, sidstnævnte Stykke er blevet indført her til Landet, men Stilen i dets Ornamenter saavel som Tekniken peger snarere i Retning af Indien. Dette Stykke tilhører iøvrig et Lejlighedskøb, som bragte os flere andre Genstande af vanskelig bestemmelig Art. Et mærkeligt Apparat, bestaaende af et Sølvrør, hvori stikker en Jærnstang med en udskaaren Elfenbensknap, formentes af den tidligere Ejer, en Dansk, der i mange

Fig. 20. Tre Buddha'er. Statuetter i Bronze. Gave fra Frk. *Cordelia Sylow*, 1913.

Aar har levet i Siam, at være en Betelnød-Støder. Men da Røret mangler Bund og hverken i Størrelse eller Stil passer til Støderen, er det ikke sandsynligt, at de to Ting oprindelig har hørt sammen og haft fælles Bestemmelse. Hver for sig repræsenterer de imidlertid gammelt østerlandsk Kunsthaandværk paa den smukkeste Maade, og anden Legitimation behøver de selvfølgelig ikke for at kunne forsvare deres Plads i vort Museum. Omtrent paa samme Maade stiller Sagen sig for en grønt glaseret Vandkrukke og nogle Smaalodder i Dyreformer af Bronze, hvilke hører til samme Lejlighedskøb. De er foreløbig blevne installerede i den nye Montre med Genstande fra SIAM, vi i vor Pladsmangel har maattet indrette ovenpaa Kaminen i den forreste Vestibule i vort Hus. Her vil man ogsaa finde en hel Række Bronze-Buddha'er, som Aaret har bragt os som Gaver. Tre af disse (Fig. 20), der vistnok alle er Votivfigurer fra Templer, men af gennemgaaende bedre Kvalitet end den sædvanlige for saadanne, skylder vi Frk. *Cordelia Sylow*,

medens de øvrige, ialt fem, derimellem en meget stor og monumental (Fig. 21), er en testamentarisk Gave fra Enkefru *A. Guldberg* ved Hr. Overretssagfører Kuhn.

Det vedbliver mærkelig nok at være Kvinderne, der ved testamentariske Bestemmelser eller allerede i levende Live yder langt det største Antal af de aarlige Gaver til Museet. Naturligvis er en

Fig. 21. Buddha-Statue i Bronze. Testamentarisk Gave fra Enkefru *A. Guldberg*, 1913.

Mængde af disse Gaver Kniplinger, Broderier og andre Bidrag til vor TEXTILSAMLING, om hvilken det kan siges, at den i det store og hele aldeles overvejende er bleven til ved danske Damers Velvilje. Atter i Aar er den paa denne Maade bleven smukt forøget. Baronesse *Gudrun Reedtz-Thott* har til Tak for, at Museet har bistaaet hende med at bestemme en Række Kniplinger i hendes Besiddelse, overladt os Prøver af tre Stykker syede Burano-Kniplinger, et Stykke Argentan-, en Milaneser- og en Tønder-Knipling. Fru *Charlotte Klein* har skænket to italienske Kniplinger fra det

17. Aarhundred, et Par Broderier med Lidser paa Moll fra ca. 1830—40, et Stykke Hedebosyning. Fra Frk. *Marie Rothe* har vi modtaget et Broderi med en Blomstervase, der omkring 1800 er syet med sort Haarsilke paa hvidt Atlask, fra Fru *Emilie Schlicht-krull* (som testamentarisk Gave) et Shawl, der er »trukket« i Tyll, fra Frk. *Gehl* en Daabshue fra 18. Aarh.s Slutning, fra Frk. *Frederike Stenhusen* to kuriose Billed-Broderier fra ca. 1840 og nogle samtidige Franskbroderier, en Krave og to Par Manchetter. Af mandlige Givere er der i denne Afdeling kun to, der har indskrevet deres Navne: Hr. Kontorchef, Docent *H. Gram*, der har foræret en kniplingssyet Lommetørklæde-Ramme, og Hr. Maler *Halvor Bagge*, der af sine rige Samlinger har overladt os en lille smuk siciliansk Knipling fra det 17. Aarhundred. Det er dog ikke blot i Textilsamlingen, Kvindernes Gaver er i Overtal. Ser vi paa vor Samling af SØLV, indeholder ogsaa denne en lang Række Bidrag fra vore Damer. Det Exempel, som Lehnsgrevinde Henriette Rantzau i sin Tid gav, er i Aar blevet fulgt af den nysnævnte Frk. *Frederike Stenhusen*, der foruden andre Ting har skænket Museet ikke mindre end 11 smukke Stykker Sølv. Der er derimellem enkelte fra det 18. Aarhundred, nemlig et Par Lysestager (Fig. 22), der er udførte i Kbhvn. 1769 af Jonas Hendrick Jonasen, samt en Sukkerskaal, der ligeledes er udført i København, af Chr. Werum, og er betegnet 1773. Men iøvrig bestaar denne Gave af borgerligt dansk Sølvtøj fra den første Fjerdedel af det 19. Aarhundred. Her er to Sennepskander, den ene fra 1812, den anden fra 1826. Her er omtrentlig fra de samme Aar et Brændevinsbæger paa Fod, to Peberbøsser, to Par Saltkar og en Punscheske. Efter at vi ved Indkøb har suppleret denne lille Samling med en gennembrudt cylindrisk Sennepskande fra 1812 og en tøndeformet fra 1816, er vor Gruppe af dansk Sølv fra Empiretiden omsider bleven nogenlunde fyldig. Det ældre Sølv er kun i ringe Grad blevet suppleret. Hr. *Willy Gretor* har foræret en lille dyb Skaal, hvis firbladede Inddeling maa kaldes gothisk, men hvis Hanke dog viser, at den maa tilhøre den tidlige Renaissancetid. Den er erhvervet i Spanien og sikkert ogsaa udført der. Dansk er derimod et Renaissancebæger, der blev os tilbudt ved Døren (Fig. 23). Det er af den typiske, nedadtil tilspidsende Form, der lidt over Fodens Tillodning er omvunden med en Snor med tre Kerubhoveder, og det er to Gange betegnet med det Mærke, som kan betyde Johan Post eller Jørgen

Fig. 22. Et Par Lysestager af Sølv. Udførte af Jonas Hendrick Jonasen i København, 1769. Gave fra Frk. *Frederike Stenhusen*, 1913.

Prytz, begge københavnske Guldsmede, der var virksomme i det 17. Aarhundred.

UHRE, SMYKKER og lignende Smaating har vi atter i Aar efter vor Sædvane saa godt som udelukkende ladet os skænke. Paa Ny møder vi i denne Afdeling Frk. *Stenhusens* Navn, denne Gang knyttet til et Par Ørenringe af Guldfiligran med blaa Emalje og med en lille Perle i Centrum. Et nydeligt Signet af Guld og Bjærgkrystal er en Gave fra Fru Professorinde *Løffler;* det har tilhørt Etatsraad Lowzow til Basnæs, hvis Valgsprog »at høre, se — og tie« er graveret i en Slags Billedrebus i Stenen. Fra Frk. *Thora Bentzen* er modtaget et Lommeuhr af Guld med Skive af guillocheret Sølv, udført ca. 1830 af *Le Roy* i Paris, fem Pynte-Uhrnøgler omtrent fra samme Tid, endelig et Uhrværk, der er en Del ældre og af engelsk Oprindelse, betegnet *Ino Rivers*. En fortryllende lille Ting er et melonformet Miniature-Gulduhr med Emaljer, et Genfer-Arbejde fra det 18. Aarhundreds Slutning, hvilket Frk. *Laura Haslund* har testamenteret Museet ved Hr. Overretssagfører Carl Becker. Hertil slutter sig vore egne Indkøb til denne Afdeling, der indskrænkede sig til seks Uhrnøgler af lignende Slags, som de skænkede, samt et Lommeuhr af Sølv fra ca. 1700, betegnet *Antram,* London, altsaa af engelsk Fabrikat, men sikkert smykket i Frankrig med det udmærkede Miniatureportræt af en skøn Dame, som ses gennem Glasset i dets Bagkapsel.

Fig. 23. Bæger af Sølv. Udført i København, 17. Aarh. Erhvervet 1913.

Hvad der i Aarets Løb er tilkommet af UÆDLE METALLER, af Bronze, Kobber, Jærn osv., er for Størstedelen allerede nævnt som hjemmehørende dels i Renaissancesalen, dels i de orientalske Grupper. At tilføje er kun en Rococo-Ramme af forgyldt Bronze, som er foræret af Museets Direktør, et Par enkle Messingstager, der er en Gave fra Frk. *Gehl*, samt to paa lidt nær éns Broderiklemmer af støbt og ciseleret Jærn, antagelig udgaaede ca. 1825 fra königl. Eisengiesserei i Berlin og i saa Fald formodentlig efter Model af Schinkel.

Ogsaa af de senest erhvervede FAYENCER er de fleste allerede nævnte ovenfor. En af disse (Fig. 24) er en lille blaamalet Thedaase, som bærer *Louwys Fictoorz's* Signatur, og som altsaa er udført i Delft i Slutningen af det 17. Aarhundred. Vi havde paa Forhaand denne berømte Mester udmærket repræsenteret, idet vi var saa heldige at kunne erhverve de bedste af de udmærkede Prø-

Fig. 24. Thedaase af Fayence, dekoreret i blaat. Udført af Louwys Fictoorz. Delft, 17. Aarh.s Slutning. Erhvervet 1913.

ver paa hans Kunst, som fandtes i Frohnes Samling. Men han var meget alsidig, magtede baade den blaa og den polykrome Dekoration og havde indenfor begge Arter et uhyre Forraad af Motiver. Da vi allerede var i Stand til at give et ret omfattende Billed af hans Alsidighed, greb vi gærne Lejligheden til at kompletere det yderligere med den lille Thedaase. Herefter kan man vistnok sige, at Louwys Fictoorz næppe noget Sted er mangesidigere repræsenteret, end hos os.

En lille Kande, der er muschelmønstret i blaat, stammer fra Øland i Limfjorden, hvor der omkring 1830 fandtes en Fayencefabrik. Det er den bekendte Samler, Overlæge Ørum, der har Fortjenesten at have frelst denne Fabrik fra Forglemmelse, idet han paa en større Terrin fandt Mærket »Øland« og paa en mindre do. og paa to Tallerkener nogle Bogstav-Indskrifter, som han paa selve Øen fik tydede som tilhørende stedlig kendte Personer. Tillige med et Stykke i Folkemuseet var de nævnte fire Stykker, som han for nogle Aar siden overlod vort Museum, hidtil de eneste kendte af Arten. Nu har Overlægen suppleret Samlingen ved at skænke det 6te Stykke, den lille Kande, der vel ikke er signeret, men hvis Sødskendeforhold til de fire andre Stykker dog umiskendeligt fremgaar af Glasur og Dekoration.

Strengt taget burde disse ret primitive Fayencer findes i Folkemuseet, som har et rimeligt Krav paa alle Ting af mere nationalkulturhistorisk end almindelig kunstindustriel Interesse. De er da ogsaa kun »bjergede« af Kunstindustrimuseet, idet de tilbødes paa en Tid, da Folkemuseet ikke magtede at erhverve dem. Anderledes stiller Forholdet sig med de gamle KØBENHAVNSKE FAYENCER, vi Tid efter anden har samlet, og hvoraf vi just i Aar har været saa heldige at hjemføre et ualmindelig kapitalt Stykke. Her er Talen til Tider om Ting af lignende høj kunstnerisk Kvalitet som vi ærer i det gamle københavnske Porcellæn, og det er til stor Skade for Indtrykket i vort Museum af Danmarks Bidrag til Kunstindustrien, at vi først har ment os berettigede til at samle disse Fayencer, efter at der næsten ikke var flere af dem at faa. Nu har Tilfældet tilført os et Par gode Stykker og — som sagt — et enkelt kapitalt. De første er to Krus, der begge er dekorerede i blaat, men hvoraf det ene desuden har en stænket Mangan-Grund. Signaturen paa dette Stykke, der med sin Mangan-Grund er lidt usædvanligt, er et H, hvilket man maaske kan udlægge som *Hofnagel.* Han grundede, som man vil erindre, 1763, en Fabrik paa Østerbro og konkurrerede herfra med Fabriken i St. Kongensgade. Allerede 1769 rejste han dog tilbage til Norge, og nogen stor Virksomhed kan han saaledes næppe have udøvet her. Saaledes fandt Frohne i hele sin lange Samlervirksomhed kun et eneste Stykke, som var mærket H, og som han af den Grund mente at kunne tilskrive ham. Da han (Hofnagel) nu netop i nogle Avertissementer anbefalede sig med violet (Mangan-) malede Fayencer, og da vort Krus forener H'et og Mangan'en, medens det Frohne'ske Stykke kun var blaamalet, tør vi maaske

indtil videre tro at være komne i Besiddelse af et Stykke, der med større Sandsynlighed end noget andet kan tilskrives Hofnagel.

At det andet Krus, der udelukkende er dekoreret i blaat, skriver sig fra selve Fabriken i St. Kongensgade, er utvivlsomt. Det bærer den sædvanlige Signatur, som man er enig om at tilskrive Johan Pfau, og tilhører altsaa Fabrikens 2den Periode (1727—49), bærer desuden Bogstaverne C. B., et Malermærke, der er velkendt fra en hel Række samtidige Stykker. Det er med sit lave Tinlaag og sin smukke bladformede Laag-Aabner et i alle Maader soigneret Stykke, der kan stilles ved Siden af et hvilketsomhelst af de samtidige tyske Krus af lignende Art, ja som endog i Kompo-

Fig. 25. Fad af Fayence, dekoreret i blaat. Fabriken i St. Kongensgade i København, 18. Aarh. Gave fra *Kunstindustrimuseets Venner*, 1913.

sitionens Fyldest og Farvens Mildhed overgaar de fleste af disse. Overhovedet er disse gamle danske Fayencer paa langt nær ikke skattede efter Fortjeneste. De smukkeste af dem staar ikke alene ikke tilbage for de tyske Fayencer, men heller ikke for Delfterne. Iøvrig er vort Kendskab til dem endnu ufuldstændigt. Der dukker endnu Typer op, som paa den ene eller anden Maade er en Overraskelse. En saadan overraskende Type er det tredie Stykke, vi har erhvervet, og som bestaar i en blaamalet Thebords-Plade af usædvanlige Dimensioner og i fuldstændig ubeskadiget Tilstand (Fig. 25). Den er af en Handlende funden i Hamborg, herfra ført til Berlin og der erhvervet af os eller rettere af *Kunstindustrimuseets Venner*, fra hvilke den er en Gave. Den er i sin Art et sandt Pragtstykke, næst efter Stockelsdorffer-Ovnen den største Fayence, som nogensinde er indgaaet i Museet. Midtbilledet med Jægeren og Jægerinden i Landskabet er noget løst og let, men ogsaa flot

og fejende malet og virker paa Afstand storartet dekorativt. Dog er det brillanteste ved Pladen Rococo-Rammen, hvori Landskabet er indrammet. Deri har Rytmen en Flugt og Fart, som knap er kendt i noget andet dansk Rococo-Arbejde, og som ved første Øjekast kunde gøre det tvivlsomt, om denne Plade virkelig er dansk. Men at det maa være saaledes, siger Signaturen. Den bestaar i det samme ejendommeligt formede B, som Brinckmann forlængst paa Grundlag af et typisk Stykke i Museet i Hamborg har henført til København, og dette B kan her selv føre Beviset for Rigtigheden af Brinckmanns Hypothese, idet det er ledsaget af Betegnelsen *10 Rdr.* (ti Rigsdaler). Mere kostede altsaa ikke dette kapitale Stykke oprindelig. Maaske kan det interessere en og anden at vide, at Prisen i 1913 var omtrent 50 Gange saa høj.

Fig. 26. Gruppe af Porcellæn. Polykromt dekoreret. Ludwigsburg, 18. Aarh.s Slutning. Gave fra *Kunstindustrimuseets Venner*, 1913.

Vender vi os derefter til vore Ny-Erhvervelser af EUROPÆISK PORCELLÆN, da danner disse i Aar en ret anselig Gruppe, som dog paa lidt nær udelukkende bestaar af Frembringelser af Fabrikerne i Meissen og København. Hvad der paa dette Omraade er tilkommet andet Steds fra, er hurtigt nævnt. Det ene Stykke er en lille Kop af det sjældne og smukke venetianske Porcellæn, der er en Imitation af Meissener-Porcellænet fra Herolds Tid, men kendeligt fra dette bl. a. paa den Egenhed, at hele Gulddekorationen er paalagt paa en rød Undergrund, som giver Guldet en rødlig og ejendommelig fyldig Glans. Det andet Stykke, som *Kunstindustrimuseets Venner* har skænket, er en Gruppe (Fig. 26), der ved sin Stil dokumenterer sig som et Arbejde fra Tiden omkring Aar 1800, ved sit Mærke som udgaaet fra Ludwigsburg. Den forestiller en Mindesøjle med Silhuet og Monogram, hvilken to Kvinder bekranser, hjulpne af et Par Genier, som paa gyldne Skyer har slaaet sig ned paa Søjlens Top. Med sin graciøse Komposition og sine friske Farver vil denne smukke Gruppe sikkert gøre en god Figur i vor Montre med Porcellæn fra de mindre tyske Fabriker. Den er iøvrig bestemt til her at afløse den tidligere Repræsentant for Ludwigsburgs Porcellæns-Plastik, en Abe ved et Træ, der længe har været under Observation som mistænkt for at være dekoreret i Nutiden. Mistanken har bekræftet sig, og Aben er nu dømt til Magasinering paa Livstid.

Medens denne Montre med Porcellæn fra de mindre tyske Fabriker endnu kun indeholder Antydninger, hører vor store Montre med Meissener-Porcellæn til de virkelige Seværdigheder i Mu-

seet. Af plastiske Arbejder tæller den ganske vist kun faa, og adskillige berømte Dekorationsmønstre mangler endnu. Men hele Forgrunden og Mellemgrunden af Montren er fyldte med Førsteklasses-Arbejder fra Fabrikens første og bedste Periode. Som man vil erindre, kom vi for et Par Aar siden ved et heldigt Tilfælde i Besiddelse af et ganske usædvanlig skønt Exempel paa det røde Stentøj, som skyldes Bøttger, og som betegner et Stadium paa hans Vej til Opfindelsen af det ægte hvide Porcellæn. Hvorledes dette udvikledes i Herolds Periode (1719—1735), har vi allerede længe været i Stand til at vise igennem udmærkede Exempler. Men der manglede os Mellemleddet mellem det røde Stentøj og det færdige sachsiske Porcellæn; der manglede os et Stykke af Bøttgers eget, første hvide Porcellæn. Et saadant Stykke har vi nu haft Held til at erhverve i Form af en lille Thekande med voxende Vingrene med Fugle i højt Relief (Fig. 27). Saa lidt som det røde Stentøj kan det hvide Porcellæn af Bøttgers egen Tilvirkning siges at være saa sjældent, som det gærne gælder for at være. Stykker deraf dukker op Tid efter anden. Men det er paa den anden Side ikke noget, man kan gaa hen og købe, naar man lyster. Vil man være ganske sikker paa at faa et authentisk Stykke af Arten, er man desuden saa at sige henvist til at søge det i Dresden. Thi kun i den derværende kgl. Porcellænssamling i Johanneum har man det fornødne Materiale til Sammenligning, og uden Sammenligning med de derværende aldeles authentiske Stykker af Bøttgers mange Arter bør man næppe føle sig altfor sikker i sin Sag overfor enhver hvid Vare, der tilbyder sig som Bøttgers hvide Porcellæn. Det er da ogsaa i Dresden, vi har erhvervet den lille Kande, og vi har ikke erhvervet den uden forud at have overbevist os om i Johanneum, at den i Form og Størrelse, i Glasur og Tone stemmer fuldstændig overéns med en Model, som Bøttger har dekoreret paa flere forskellige Maader, ligesom han har anvendt dens ejendommelige Dekoration paa en Række af Stykker.

Fig. 27. Thepotte af *Bøttgers* hvide Porcellæn. Meissen, ca. 1709—1719. Gave fra *Kunstindustrimuseets Venner*, 1913.

Da *Kunstindustrimuseets Venner* i Erkendelse af Museets Tarv lader sig vejlede af Museet med Hensyn til de Gaver, dette kunde ønske sig, er det blevet os en Samvittighedssag at bestræbe os for, at Selskabets Etikette kun knyttes til Ting, der tør formodes at ville tjene Selskabet til evindelig Ære. Men Smagen kan skifte, og de eneste Ting, for hvis blivende Betydning man kan indestaa, det er dem, der foruden deres kunstneriske Interesse har en historisk. Derfor foreslog vi Selskabet at skænke os Bøttgers Sten-

tøjs-Kande, og derfor har vi ogsaa foreslaaet det at skænke os dette Stykke af hans hvide Porcellæn. Forudsat at det er ægte (og derom er der som antydet næppe Grund til at tvivle, da det er købt og prøvet under de bedste Forhold), vil det alle Dage, uansét, hvad man synes om det, bevare sit Værd som Exempel paa det første europæiske Porcellæn.

Foruden med dette vigtige Stykke er vor Samling af Meissener-Porcellæn bleven forøget med forskellige Typer vi manglede. Fra Herolds Periode manglede vi et Exempel paa *ikke*-kinesisk Dekoration, og et saadant har vi faaet i en lille Kop, der udvendig er dekoreret med en Rococo-Herre, som viser en Amorin et Svøbelsesbarn, indvendig i Bunden med et nydeligt Have-Prospekt i rødt. Fra samme Periode er en blaamalet bægerformet Kop, som repræsenterer den af Obermeister Koehler først opfundne blaa Underglasurfarve. Den lykkedes, som man ogsaa kan se det af vor Kop, i Begyndelsen ikke ganske; den havde Tilbøjelighed til at blære op eller synke ind i Massen. Derfor brugte man den stundom til Undergrund for Guldpaalægning og opnaaede derved en mærkelig blød og smuk Virkning. Ogsaa denne Teknik har vi faaet repræsenteret med en smukt dekoreret lille Kop. Fra en lidt senere Tid, ca. 1740, er en blaamalet Underkop, som indvendig er dekoreret med en Fisker og en Bro e. l. i kinesisk Stil, medens den udvendig er malet med den saakaldte »Kapuciner«-Lustre, ogsaa en Type, som vi savnede. Atter en Snes Aar yngre, fra ca. 1760, er et lille Æggebæger, som er polykromt dekoreret med Blomster. Endelig er der er et Par Stykker, fra den sidste Periode af det gamle Meissener-Porcellæns Fabrikation, Marcolinis (1774—1815), hvis Genfremstillinger af de ældre Modeller med Rette er lidet eftertragtede, men hvis Modeller af egen Opfindelse og i Samtidens Stil ofte med Urette ringeagtes. Begge disse Stykker er Gaver. Det ene, en muschelmalet Kaffekande, skylder vi Frk. *Gehl*, det andet, en Laag-Kop, Fru Professorinde *Løffler*. Koppen, der stammer fra den Lowzow'ske Familie, er i blaat og Guld dekoreret med baandomvundne Medaljoner, hvori et blomsterkronet *L*. Den medbringer sit sirlige gamle Læder-Etui, hvoraf det kan ses, at den allerede fra Fødslen er bleven betragtet som den fornemme og smukke Ting, den er.

Som sædvanlig har vi benyttet enhversomhelst Lejlighed til at forøge vor Samling af gammelt KØBENHAVNSK PORCELLÆN. Det er stor Skade, at denne skønne Samling, langt den største og bedste i sin Art, skal være sammenstuvet i 3 Montrer. Opstillet paa moderne museumsmæssig Maade i mindre Montrer, vilde den gøre Krav paa den fire- eller femdobbelte Plads. Men Pladsen faar vi vel en Gang; Tingene maa vi saalænge tage uden Hensyn til de slette Kaar, vi maa byde dem. Det er altid en Tilfredsstillelse at føre smukke Ting fra Udlandet til Danmark, men aldrig er denne Tilfredsstillelse større, end naar det er danske Ting, vi kan hjemføre til deres Hjemstavn. I Aar har vi ikke blot erobret den store Thebords-Plade af københavnsk Fayence tilbage fra Tyskland, men ogsaa flere fremragende Stykker københavnsk

Fig. 28. Fad og lille Terrin med Ske af Porcellæn. Polykromt dekoreret. København, 18. Aarh.s Slutning. Erhvervet 1913.

Porcellæn. Fra Berlin er hjembragt et Krus med brogetmalet Blomster-Monogram samt en Terrin og to Fade af et stort blomstermalet Stel (Fig. 28), som udstykkedes efter at være solgt fra England. Fra Dresden er kommen en Kande med blomsterkransede Medaljoner, hvori antike Hoveder i Camaïeu (Fig. 29). Adskillige Gaver har ogsaa forøget denne Gruppe. En Kop med blaa Blomster er foræret af Hr. cand. pharm. *Fugl*, en Vinprop med et bladkranset Kvindehoved af Frk. *Stenhusen*, en muschelmalet Thedaase af Frk. *Gehl*, en anden Thedaase med blaamalede Guirlander paa riflet Grund af Hr. Ingeniør *Raaschou*, to Medaljoner af Biscuit med antike Hoveder i Relief af Museets Direktør, medens et stort, rundt Fad og fire Tallerkener med blaamalede Blomster er en testamentarisk Gave fra Rentier *Larsen Løvtoft* ved Hr. Overretssagfører Mundt. Endnu maa nævnes forskellige mindre Erhvervelser: en Kande og en Kop, som er dekorerede i Purpur med en Træbul e. l. i kinesisk Stil, en gennembrudt Kurv,

Fig. 29. Kande af Porcellæn. København, 18. Aarh.s Slutn. Erhvervet 1913.

der er dekoreret i blaat, en Sukkerskaal, som synes at henhøre til det af Etatsraadinde Ruben i sin Tid skænkede store Stel, en Thedaase, der er malet i jærnrødt og repræsenterer en af Fabrikens allertidligste Dekorationsmaader, endelig en stor Kop med Fedtøjne i Guld paa smuk bleu royal-Grund, hvori er udsparet hvide Medaljoner med antike Hoveder i Camaïeu.

Efter at vor Samling af GLAS omsider var bleven tilført en Række smukke Prøver paa venetianske Glas, maatte dens systematiske Udvidelse hvile i nogen Tid. Det skyldes da ogsaa kun Tilfældet, at den desuagtet er bleven forøget med nogle Stykker i det forløbne Aar. Derimellem er der to venetianske Glas til Supplering af de tidligere erhvervede. Det ene af disse, en firsidet Flaske, der er dekoreret med Guld-Ornamenter og et Helgenbillede i Lakfarve, blev allerede købt i 1912 i Rom, men var ikke til at vriste fra den Handlende, der havde solgt den, før vor udmærkede Konsul og Legationssekretær i Rom, Hr. Oldenburg, var saa elskværdig at tage sig af Museets Interesser i Sagen. Det andet er en stor Pokal med en stærkt farvet Pære paa Laaget, et sent Arbejde (fra ca. 1800), som dog endnu er i Besiddelse af meget af Renaissanceglassenes Lethed og Elegance. Det tilbød sig i Berlin til en Pris, som ikke tillod nogen Betænkning. Sammesteds fra er kommen en blaa »Nuppen«-Flaske, sydtysk, fra det 17. Aarhundred. Ogsaa herhjemme frembød der sig Lejligheder, som ikke kunde lades ubenyttede i Betragtning af vor Glassamlings Mangelfuldhed og Tilbudenes Overkommelighed. Saaledes erhvervede vi i Antikvitetshandelen her i Byen en meget rigt sleben firkantet Flaske fra et Flaskefor, et Arbejde fra Riesengebirge og fra det 18. Aarhundreds første Halvdel samt en pragtfuld Pokal med en fuldtformet Krone paa Laaget og Familjen Aquelejes Vaaben paa Cuppa'en. Sidstnævnte Stykke (Fig. 30) er en af de norske Krone-Pokaler fra det 18. Aarhundred, der i deres Hjemland er blevne store Sjældenheder.

Fig. 30. Saakaldet »Krone«-Pokal af Glas med Familjen Acquelejes Vaaben. Norge, 18. Aarh. Erhvervet 1913.

Med MØBLER er Samlingen som sædvanlig kun blevet sparsomt forøget. Paa dette Omraade er vi af Pladsmangel ofte nødte til at resignere. Fayence, Porcellæn, Glas og andre mindre Ting kan man om fornødent magasinere i de gamle Møbler; men for selve disse mangler vi endog Magasinplads. Nogle ganske enkelte Stykker har vi dog endnu kunnet optage i Samlingen uden helt at ødelægge

Opstillingen i de Stuer, hvor de har fundet Plads. I Empireværelset, til hvilket Hr. Journalist *Schiwe* har skænket et stilfuldt Dørstykke, bestaaende i et Blomstermaleri i Gouache, som er betegnet *Nicoline Hielte d. 15. Martz Ano 1806*, er tilkommet et ualmindelig stateligt Empire-Spejl med tilhørende Konsol (Fig. 31), og i Værelset med de gamle danske Kunstner-Møbler er tilkommet en Taburet (Fig. 32) efter Tegning af M. G. Bindesbøll, foræret af Fru *Olga Barfoed*, samt en Stol (Fig. 33), der skyldes *Abildgaard* og er et Sidestykke til en, der forud var i vor Besiddelse.

Det er Professorinde *Marie Grünfeld*, som har skænket sidstnævnte Møbel. Baade hende og Fru Olga Barfoed skylder Museet en ganske særlig Tak. Thi uden at forklejne nogen af de andre gode Gaver, vi har modtaget i det sidste Aar, tør det siges om disse og alle de andre Møbler af de gamle danske Kunstnere, at Museet i dem ejer nogle af sine største nationale Skatte. De fører Beviset for, at Kunstnerne her i Landet til Held for senere Tider vedligeholdt den Kultur i Dagliglivets Fornødenheder, der f. Ex. i Tyskland forlængst var tabt og savnedes dybt, da Signalerne i Slutningen af forrige Aarhundred omsider gaves til en Bedring af Tingenes Tilstand.

Med vor indgroede Kærlighed til disse gamle danske Møbler, fra ca. 1800—1840, som med deres uhyre Enkelhed stemmer med vor Sans for Maadehold og Hygge, har vi Danske vanskeligt ved at være ganske retfærdige mod de Pragtformer, som Møbelkunsten i tidligere Tider har haft. Der er f. Ex. næppe mange Danske med Smag, som ikke i deres Stue vilde foretrække Abildgaards Kommode for den slesvigske Renaissancekiste, vi erhvervede ved Auktionen efter Frohne. Af Renaissancens Møb-

Fig. 31. Konsolspejl. Danmark, 19. Aarh.s Begyndelse. Erhvervet 1913.

Fig. 32. Taburet efter Tegning af *M. G. Bindesbøll.* Gave fra Fru *Olga Barfoed,* 1913.

ler er det vel egentlig kun de borgerlige italienske, som rigtigt ejer vore Hjerter. Men derfor bør de samtidige franske Møbler naturligvis ikke mangle i Museet. Efter at der var tilført dette Prøver af de italienske, stod de franske ligefrem for Tur.

Et Skab i sen Renaissancestil eller om man vil i Barokstil (Fig. 34), er blevet den første Repræsentant, de har faaet, og for at sige det strax er det *Kunstindustrimuseets Venner,* vi skylder dette Skab. Det er af udskaaret Nøddetræ, i to Etager (»à deux corps«), med to Fløjdøre og to Skuffer i hver. Snoede Søjler og Halvsøjler med joniske Kapitæler flankerer og »halverer« Skabet. Paa dets Gesims ses tre udskaarne Fantasihoveder. Omkring dets Døre og Skuffer er skaarne ornamentale Rammer i stærkt Relief, medens Dørenes Fyldinger i lavt Relief er prydede med fire Trofæer. Maaske er en enkelt af de snoede Søjler bagtil ikke den oprindelige; noget sikkert herom kan man ikke sige uden at brække den løs, hvilket næppe vilde kunne ske uden Skade for de nærliggende Dele af Skabet. Men selv om saa er, er Restaureringen ikke af nyere Dato, og Møblets Form har den ikke i mindste Maade kunnet forandre. Der er iøvrig ingen Grund til paa Forhaand at formode, at Skabet kan have trængt til en Restaurering som den antydede. Det er nemlig paa alle andre Punkter just saa glimrende bevaret, som et af disse franske Møbler helst maa være, hvis det skal kunne vise, hvor virtuost de franske Snedkere i det 16. og 17. Aarhundred behandlede deres Materiale. Uden at være blødt eller fladt er deres Snit i Træet saa slebent og glat, at der staar Glans af Træet, selv om det næsten mangler Politur.

Med dette vort første franske Renaissancemøbel vil naturligvis følge Forpligtelser ogsaa overfor det øvrige franske Renaissance-Kunsthaandværk, hvoraf vi i Øjeblikket næsten

Fig. 33. Stol, tegnet og dekoreret af *Abildgaard.* Gave fra Fru Professorinde *Marie Grünfeld,* 1913.

intet ejer. Et fransk Renaissanceværelse i Lighed med det italienske, vi nylig har aabnet, vil blive en Opgave for den nærmeste Fremtid. Derefter maa saa følge et engelsk Renaissanceværelse, hvortil vi endnu ikke har et eneste Bidrag. Men derfor skulde den middel-

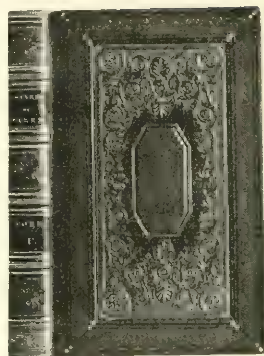

Fig. 34. Skab (»à deux corps«) af Nøddetræ. Frankrig, 17. Aarh.s Beg. Gave fra *Kunstindustrimuseets Venner*, 1913.

alderlige Afdeling jo ikke ganske forsømmes og heller ikke Samlingerne fra det 18de Aarhundred og senere. Og hvad staar der ikke samtidig tilbage at gøre indenfor de store tekniske Grupper? Man tænke blot paa alt, hvad vi endnu ganske mangler af franske og tyske Fayencer, af fransk og engelsk Porcellæn, af Emaljer og Ædelmetaller, af Smeddejærn og Tin og Textilsager! Og Japan, som vi foreløbig har ladet i Stikken, og Kina, som vi lige er be-

Fig. 35. Bind af *Bozérian jeune.*

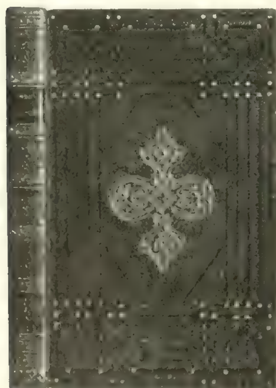

Fig. 36. Bind af *Purgold.*

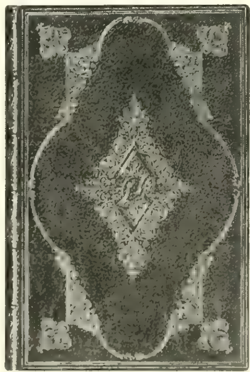

Fig. 37. Bind af *Thouvenin.*

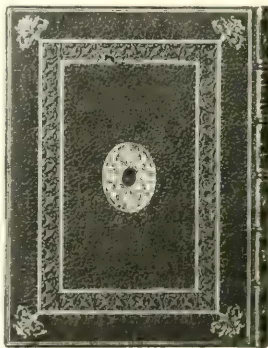
gyndt med! Og Persien! Og Indien! Og meget, meget andet! Haabløst vilde det være at se ud i dette uendelige Perspektiv, hvis det ikke af og til hændte, at en eller anden lille Afdeling lejlighedsvis blev saa fyldig saa at sige af sig selv, at vi i hvert Fald foreløbig kan betragte os som færdige med ligefremme Forpligtelser mod den.

Sligt hændte f. Ex. med vor Samling af Delfter-Fayencer ved Frohnes Auktion, og i Aar er noget lignende hændt med vor Samling af BOGBIND fra det 19de Aarhundreds første Halvdel. Anledningen til den omfattende og foreløbig afsluttende Forøgelse, som denne Samling har faaet, var den store Bogbinds-Udstilling, vi afholdt i de første Maaneder af Aaret, og hvormed vi fejrede Forening for Boghaandværks 25 Aars Jubilæum. Den var en Fortsættelse af vor Udstilling i 1906 og gik ud paa at vise Udviklingen af Bogbinderkunsten fra Aar 1800 til vore Dage.

Paa lidt nær var den fremmede Afdeling af Udstillingen udelukkende tilvejebragt ved Laan fra alle de store udenlandske Bog-Antikvarer, som gennem 20 Aar har staaet i Forbindelse med Museet. Uden Betænkelighed og uden Udsigt til større Salg havde de alle stillet deres kostbareste Skatte til vor Raadighed. Derimellem var

Fig. 38. Bind af *Vincens.*

Fig. 39. Bind af *Cuzin.*

Fig. 40. Bind af *Lortic.*

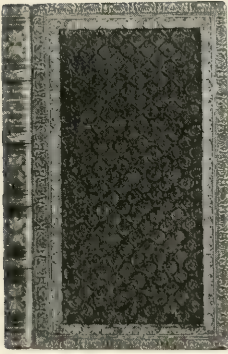
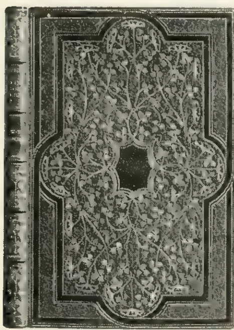

Fig. 41. Dansk Bind, c. 1830.

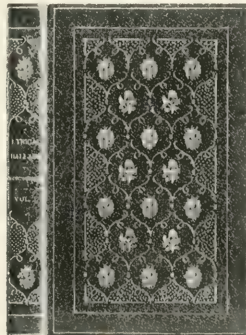

Fig. 42. Bind *à la cathédrale*.

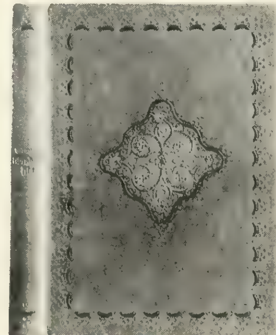

Fig. 43. »Etruscan Binding«.

der naturligvis mange pragtfulde Ting, som vi paa Forhaand maatte opgive at købe, fordi Priserne oversteg vore Kræfter. Men ved Siden deraf kunde mange enklere og dog ypperlige Bind af de berømteste Mestre her erhverves til overkommelige Priser, og for et samlet Beløb af ca. 3000 Kroner kom vi i Besiddelse af en Samling paa ca. 30 Bind fra det 19de Aarhundred (Fig. 35—46). Vi har i en Afhandling andetsteds (Tidsskr. f. Industri, Decbr. 1913) givet en Skildring af Bogbinderkunstens Historie i det her berørte Tidsrum og illustreret den rigt med Exempler fra Udstillingen, derimellem adskillige af dem, der gik over i Museets Besiddelse. Her kan vi da nøjes med at henvise til hin Afhandling og indskrænke os til kortelig at nævne, hvad vi erhvervede af de deri omtalte Bogbindere.

Af *Bozérian* og *Bozérian jeune*, de to ældste af de store franske Bogbindere fra det 19de Aarhundred købtes i alt 3 Bind, af *Purgold* 1, af hans Elev *Bauzonnet* med Tilnavnet »le maître des filets«, ligeledes 1, af den romantiske Tidsalders største Mester, *Thouvenin,* 2, af hans Rival, *Simier*, ligeledes 2, af *Vincens*, deres Samtidige, 1, af *Cuzin* 1, af *Petit* 1, af *Lortic* 3, hvoraf det ene prisbelønnedes paa Verdensudstillingen i Paris 1855. Af ældre Bind af ikke-fransk Oprindelse købtes et anonymt dansk i fransk Stil

Fig. 44. Bind af *de Sauty*.

Fig. 45. Bind af *Zaehnsdorf*.

Fig. 46. Bind af *Paul Kersten*.

fra ca. 1830, et anonymt tysk fra omtrent samme Tid, et tysk Bind *à la cathédrale*, ligeledes fra ca. 1830, et engelsk saakaldt »Etruscan binding« og et af *Hardy* signeret Bind fra ca. 1870. Endelig erhvervedes af Bind fra den nyeste Tid 4 engelske (2 af *de Sauty*, 1 af *Zaehnsdorf*, 1 fra *Cedric Chivers)*, 1 amerikansk (af *Alfr. Matthews)* og 3 tyske (2 af *Paul Kersten* i Berlin og 1 af *Dorfner* i Weimar).

At vi ogsaa har en Afdeling for Inkunabler og andre forbilledgyldige gamle BOGTRYK kunde vi have forbigaaet i Tavshed, hvis den ikke i Aar havde modtaget en Gave, et Elzevir-Tryk i to Bind, der er forærede af vor Assistent, Hr. *Martial Weber*. Hvem andre skulde kende denne Samling og tænke paa at skænke noget til den end netop en af vort Personale? Det er allerede mange Aar siden den blev magasineret af Mangel paa Plads, og der er siden den Gang hverken købt eller skænket noget til den.

Men som det er gaaet den, staar det i Begreb med at gaa ogsaa andre Grupper indenfor vore Samlinger. *Paa alle Punkter truer Pladsmangelen* — og dens Følger.

Klagerne herover behøver vi dog ikke at forny i nærværende Aarsberetning. Hurtigere end vi havde turdet haabe, er de blevne hørte. De har navnlig fundet Genlyd i Pressen, der har vist en prisværdig Forstaaelse af Museets truede Situation.

Vi bilder os dog ikke derfor ind at staa umiddelbart foran en Overflytning af Kunstindustrimuseet til en skøn Bygning paa en idealt beliggende Grund. Meget skal »klappe«, før en saadan Overflytning kan finde Sted. Men at der er en Stemning for den til Stede, er den første Betingelse. Og at en saadan Stemning uden Vanskelighed blev rejst i 1913, det bør staa skrevet i vor Beretning fra dette Aar.

B. BIBLIOTEKET.

(Meddelt af Hr. Assistent M. Weber.)

Til Bibliothekets Forøgelse er der i det forløbne Aar anvendt ca. 5000 Kr. og indkommet adskillige Gaver. Bogsamlingen talte ved Aarsskiftet 5390 Værker med 6246 Bind (mod 5186 Værker med 6019 Bind ved samme Tid ifjor). Billedsamlingen blev forøget med 1554 Blade opsatte paa 310 Kartoner.

Bibliothekets Forøgelse har i det sidste Aar, hvad Værkernes og Bindenes Tal angaar, været noget mindre end i de foregaaende Aar, hvilket hidrører fra, at der er indkøbt adskillige store og dyre Værker, hvoraf vi her maa nøjes med at nævne Værket om den muhamedanske Udstilling i München, »Meisterwerke muhamedanischer Kunst«. Henri Rivière's Værk om orientalsk Keramik, »La céramique dans l'art musulman«, »Berliner Porzellan« af Lenz, »Die liturgischen Geräte der Sammlung Schnütgen« i Køln samt Textilværket »Collection Besselièvre«.

Af de mange Gaver maa som den betydeligste nævnes et smukt folio nigerskinds Helbind, indeholdende Aftryk af Stempler, ud-

førte efter Tegninger af Th. Bindesbøll og Joakim Skovgaard, skænket af Bogbinderfirmaet *Petersen & Petersen.*

Bøger og Blade er endvidere skænkede af Fayencefabriken »*Aluminia*«, Hr. Museumsdirektør *Gaëtano Ballardini* (Faenza), afdøde Hr. *Charles Been*, Hr. *Franz Blom*, *Fagskolen for Boghaandværk*, *Foreningen for norsk Bogkunst*, Hr. Gehejmeetatsraad *Bramsen*, *Københavns Brandforsikring*, Hr. Arkitekt *Knud V. Engelhardt*. Hr. Rigsantikvar *Harry Fett* (Kristiania), Hr. Professor *Angul Hammerich*, Hr. Professor *H. I. Hannover*, Direktør *Emil Hannover*, Fru *Karen Hannover*, Hr. Xylograf *F. Hendriksen*, Hr. Professor *Hoffmann* (Wien), Hr. Bogbinder *Paul Kersten* (Berlin), Hr. cand. mag. *Gunnar Knudsen*, Hr. Museumsassistent *Mario Krohn*, Hr. Bogbinder *Anker Kyster*, Hr. Journalist *Th. Lind*, Hr. Antikvitetshandler *Marcus*, *Mittet & Co.s* Kunstforlag (Kristiania), Frk. *Elna Mygdal*, Hr. Maler *Jens Møller-Jensen*, Hr. Professor *C. Nyrop*, Hr. Museumsinspektør *Jørgen Olrik*, Dagbladet »*Politiken*«, Hr. Dr. phil. *Frederik Poulsen*, Hr. Justitsraad *N. C. Rom*, Hr. Grosserer *I. V. Smith*, *Københavns Tøjhus* og *Det kgl. norske Videnskabernes Selskab*.

Desuden har vi faaet tilsendt en længere Række Kataloger, Tidsskrifter, Aarsskrifter m. m. fra følgende Byers Museer og andre Institutioner:

Bergen, Berlin, Bern, Boston, Bremen, Brünn, Cincinnati, Dresden, Erfurt, Faenza, Frederiksborg, Graz, Halle, Hamborg, Krefeld, Kristiania, Leipzig, London, Lund, Malmø, Nürnberg, Paris, Prag, Randers, Rønne, Stockholm, Stuttgart, Trondhjem, Washington og Zürich.

Endelig fra Nationalmuseet, Det kgl. Kunstakademi, Det kgl. Bibliothek, Statsbibliotheket i Aarhus, Industriforeningen, Akademisk Arkitektforening, Foreningen af 3. Decbr., Fagskolen for Haandværkere og mindre Industridrivende, Tegne- og Kunstindustriskolen for Kvinder, Det tekniske Selskabs Skole, Svenska Sløjdföreningen, Handarbetets Vänner og Kulturhistoriska Föreningen för södra Sverige.

II. UDSTILLINGSVIRKSOMHEDEN.

Aarets første Udstilling bestod af Maleren *Léon Ehlers* efterladte Arbejder (Fig. 47). Her var samlet dels de dekorative Malerier, dels de dekorative Udkast, som denne altfor tidligt afdøde, talentfulde Kunstner fik udført, og desuden en anselig Samling af de Syninger i Metaltraad og Silke, som efter hans Tegninger er fremstillede af hans Hustru. Udstillingen ledsagedes af en Katalog med et Forord af Museets Direktør.

Den næste Udstilling var den store *Bogbinds-Opvisning*, hvormed Museet fejrede 25 Aars Dagen for Forening for Boghaandværks Stiftelse. Som allerede nævnt viste en Række af de største udenlandske Bog-Antikvarer Museet den Tillid at laane det deres dyreste Skatte til denne Udstilling. Fra England bidrog saaledes *Quaritch, Maggs Bros og Francis Edwards*, fra Tyskland og Østrig *Boerner* og *Hiersemann* i Leipzig, *Baer* i Frankfurt, *Rosen-*

thal i München, *Gilhofer* og *Ranschburg* i Wien; fra Paris *Lemallier*, fra Brüssel *Deman*. Af nulevende Bogbindere i Udlandet ydede *Refsum* i Kristiania, *Kersten* i Berlin, *I. B. Smits* i Zürich, *Dorfner* i Weimar personlige Bidrag til deres Repræsentation, medens Direktør *Deneken* i Krefeld velvilligst var os behjælpelig med at tilvejebringe Prøver paa andre moderne tyske Bogbinderes Arbejder. Fra dansk Side var mødte *Baden, Cléments Eftf., Fagskolen for Boghaandværk, Falck-Rasmussen, Flyge, Oscar Jacobsen, Kyster, Carl Petersens Enke, Petersen & Petersen.* Desuden støttede flere af vore større Bogsamlere Udstillingen, særlig Raadsformand

Fig. 47. Fra Udstillingen af Léon Ehlers' efterladte Arbejder. 1913.

Gust. Philipsen og Maler *Sigurd Wandel*, ogsaa *Det kgl. Bibliothek* ydede, elskværdigt som altid, sin Medvirkning. Maaske kunde denne Udstilling have fortjent et lignende Mindeskrift som det, Museet har udgivet om sin tidligere Bogbinds-Udstilling. Men eftersom det ikke lykkedes at foranstalte et saadant udgivet, maa det paaskønnes saa meget mere, at *Tidsskrift f. Industri* var villigt til at genoptrykke den historiske Vejledning, vi havde medgivet Udstillingen, og ledsage den med et stort Antal Billeder, hvortil Museet bekostede Fotografierne, medens Ætsningerne betaltes af Industriforeningen. Saaledes frelstes, i hvert Fald delvis, denne Udstilling fra den Forglemmelse, som ellers er de fleste Udstillingers Lod.

Aarets tredie Udstilling bestod af Tegningerne til en Konkurrence om *billige Sommermøbler*, der i Tilslutning til den tidligere Konkurrence om billige Sommerhuse var udskreven af Dagbladet »Politiken« i Forening med Selskabet for dekorativ Kunst,

Den følgende Udstilling bar Titlen *Tysk teknisk Reklame*. Den fremkom paa Initiativ af Hr. Redaktør *Erich Lilienthal* og skyldtes et Samarbejde mellem ham, Hr. *Karl Ernst Osthaus* i Hagen, Professor *Peter Behrens* og Arkitekten *Walther Gropius* i Berlin. Hertil havde Hr. Osthaus velvilligst skrevet en Indledning.

Efter at derpaa Hr. *Hugo Halberstadt* og nu afdøde *Ch. A. Been* havde opstillet de Kierulffske Samlinger af kinesisk Kunst, der senere solgtes ved Auktion i Museets Festsal, fulgte Aarets sjette og sidste Udstilling (Nr. 109 i Rækken), som bestod af Hr. *Edv. Götzschel's* Samling af gothiske Sten- og Træ-Skulpturer (Fig. 48)

Fig. 48. Fra Udstillingen af Samlingen Edv. Götzschel. 1913.

og Hr. *Halvor Bagge's* Samling af byzantinske Iconer og anden Kunst fra det gamle østromerske Rige eller den nærmeste Del af Orienten (Fig. 49). Ogsaa til denne Udstilling, der med sit evropæiske Præg maaske nok tør betegnes som Aarets interessanteste, var der trykt en Vejledning, som var affattet af Museets Direktør.

Om Museets Medvirkning til Udstillinger i Provinserne forelaa der i 1913 kun en enkelt Begæring, nemlig fra Amtsudstillingen i *Brædstrup*. Desværre blev Museet saa sent varslet om det Tidspunkt, paa hvilket man i dette Tilfælde ønskede dets Medvirkning, at man maatte tage saa at sige, hvad der var for Haanden, d. v. s. et lille Antal Empiremøbler og andre Genstande fra Begyndelsen af det 19de Aarhundred. I Direktørens Forfald blev det vor Assistent, Frk. *Salomonsen*, som fik den ikke lette Opgave at skabe en »Empire-Stue« af disse Ting i en provisorisk Træbygning, der naturligvis ikke frembød noget Rum med et passende Udstyr. Af et Fotografi at dømme lykkedes det hende bedre, end man havde tur-

Fig. 49. Fra Udstillingen af Samlingen Halvor Bagge. 1913.

det vente. Men for vor Samvittighed er og bliver de Udstillinger, som vi sender Provinserne, et ømt og saart Punkt. Vedblivende afventer vi Forslag fra Provinserne om en mere frugtbringende Ordning af denne Side af vor Virksomhed, som ikke tilfredsstiller os selv og heller næppe noget Sted har vist sig formaalstjenlig ud over Øjeblikket.

III. SKOLEVIRKSOMHEDEN.

(Meddelt af Skolens Leder, Professor Hans Tegner.)

I det forløbne (trettende) Arbejdsaar har Kunstindustrimuseets Haandværkerskole fortsat sin Virkomhed i nøje Overensstemmelse med de Erfaringer, som har vist sig at være frugtbringende for de unge Haandværkeres Uddannelse, og for hvilke der udførligt er gjort Rede i de foregaaende Aarsberetninger.

Frihaandstegningen er, som det fundamentale i Undervisningen, opretholdt i samme Omfang som i tidligere Aar. Dog søges der, saa snart det synes muligt og forsvarligt, at lade Eleven øve sig paa Ornamentikens Anvendelse paa Tegninger, som tænkes udførte. Saaledes har Træarbejderne i Aar hovedsagelig været beskæftigede med at føre dekorative Motiver ind i deres Kompositioner til Bohave o. a. Metalarbejderne har i mange Tilfælde, efter deres egne Tegninger, udført deres Arbejder i de endelige Materialer. Og saaledes er Undervisningen ogsaa i de andre Fag ledet efter lignende Principer.

Foruden Skolens Leder har som Lærere følgende Herrer været knyttede til Virksomheden: Billedhugger *Carl Mortensen,* Sølvsmed og Ciselør *Knud Hansen* og Dekupør *Alfr. Otendal.*

Indmeldelser i Skolen modtages paa Museets Kontor (daglig 1—3) og i Skolens Lokaler, Opgang Vestre Boulevard 24, Tirsdag og Fredag 7—9 Aften samt Søndag 8—12.

IV. FORSKELLIGE MEDDELELSER.

Lehnsgrevinde Henriette Rantzau, ca. 1907.

Et tungt Tab led Museet, da paa en af Aarets sidste Dage (den 30. December 1913) Enkelehnsgrevinde *Henriette Rantzau* døde.

Hun var, som bekendt, af Skuespillerslægten Poulsen og var født i København d. 30. Marts 1844. Fem og tyve Aar gammel blev hun gift med Lehnsgreve August Rantzau til Rosenvold ved Horsens, og paa Rosenvold henlevede hun nu en Række lykkelige Aar i et Hjem, som hun og hendes Husbond utrætteligt smykkede med skønne gamle Ting.

Hendes Forhold til Museet var ikke af gammel Dato. Da det begyndte, var hendes Lykke, delvis ogsaa hendes Helbred, nedbrudt. Hun havde mistet begge sine Døtre, snart efefter sin Mand, senest sin Søn, hendes sidste Barn, da hun en Efteraarsdag i 1906 fremstillede sig paa vort Kontor og bad os modtage som Gave en hel Række af de kostbare Ting, der havde prydet Rosenvold og tjent til hendes egne Øjnes Glæde, men hvis Skæbne hun nu vilde sikre ved at skænke dem til offentligt Eje.

Rørt over den selvfølgelige Taknemlighed, hvormed hendes Gave, en af de største, Museet nogensinde har kunnet fremvise, blev modtagen, følte Grevinde Rantzau sig omtrent fra samme Stund som hjemmehørende med sit Hjerte i Museet. Det var ogsaa, som fyldte dette snart noget af Tomheden og Savnene i hendes Sind. Hvorom alting er, saa blev hun Museets svorne Veninde. Hun havde udmærkede Forbindelser og vidste bestandig at sætte dem i Bevægelse til en eller anden Fordel for Museet. Saaledes var hun Sjælen i den Indsamling af Kniplinger blandt danske Damer, der gav saa uventet smukt et Resultat. Men ogsaa større Ofre end et Stykke Knipling fik hun Venner og Bekendte til at bringe Museet, naar hun med sin uimodstaaelige Iver talte dets Sag. Hun hvervede saaledes i stor Udstrækning Medlemmer til Selskabet *Kunstindustrimuseets Venner,* som hun selvfølgelig var med til at stifte, og i hvis Bestyrelse hun naturligvis havde Plads.

Næppe nogensinde har Museet udenfor sin snevreste Kreds haft en Ven, der tog saa levende Del i dets Virksomhed, som hun. I de fem sidste Aar eller mere, hvor hun sjældent var rask nok til at færdes ude, var det en stiltiende Overenskomst mellem hende og os, at hun mindst to—tre Gange om Ugen skulde have en telefonisk Dagsberetning om alt, hvad der var sket eller var forestaa-

ende i Museet. Aldrig var dettes Velfærd ude af hendes Tanke. Med Raad og Daad stod hun os Aaret rundt bi, og hendes Raad var kloge, som hendes Gærninger var gode.

Hun havde taget det Løfte af Museets Direktør, at han vilde følge hende til hendes sidste Hvilested paa Stouby Kirkegaard i Nærheden af Rosenvold. Her tog vi Afsked med denne sjældne Veninde, hvis Lige vi næppe faar saa let igen.

*

Charles A. Been, ca. 1894.

For saa vidt som *Charles A. Been's Død* ikke indtraf i 1913, men *d. 4. Januar 1914,* burde denne triste Begivenhed egentlig først have fundet Omtale i vor næste Aarbog. Men det vilde falde os unaturligt at vente saa længe med at mindes denne Mand, der var saa nøje knyttet til Museet i dets første Aar, og som stod det nær igen i de sidste.

Been var Krohns Medhjælper til at skabe Museet. Alt fra sin tidligste Ungdom var han Samler selv, og da han foruden sin Indsigt som saadan medbragte en ualmindelig sikker Smag, blev han Krohn en udmærket Støtte. Hans førsteAar ved Museet, hvor han havde Lejlighed til at arbejde efter sin Lyst, var sikkert hans lykkeligste. Senere følte han sig desværre skuffet i sin Stilling, sluttelig forurettet, og trods gentagne Forsikringer om, at man i aller højeste Grad ønskede at bevare ham for Museet, forlod han dog sluttelig dette.

Der gjordes ham under den ny Ledelse af Museet Forslag om at vende tilbage. Men da han imidlertid var bleven noget svagelig og samtidig ængstelig for alt Arbejde, hvormed der var noget Ansvar forbundet, var han ikke at bevæge til at overtage den Stilling, som blev ham tilbudt. Derimod overvandt han i de senere Aar sin Misstemning mod Museet og viste det paa flere Maader sin gamle Interesse. Det var saaledes ham, der for nogle Aar siden bragte os den lille Fournier-Kop, som vel maa siges at være den mærkeligste nyere Forøgelse af vor Samling af gammelt dansk Porcellæn. Ogsaa til andre vigtige Erhvervelser har han tilskyndet os, og rundt om i vore Montrer vil man finde Ting, til hvilke han paa en eller anden Maade havde et Forhold, ogsaa Ting, som han personlig har skænket Museet. Endnu stærkere Vidnesbyrd om hans Venskab for dette var dog de Forslag til Nytte eller Fordel for Museet, hvoraf han gærne var fuld, saa ofte han indfandt sig paa vort Kontor. Tidligere som et Kuriosum, nu som en kær Erindring om vor afdøde Ven gemmer vi f. Eks. en alenlang Liste, han en Gang har leveret os over de mange Udstillinger, vi efter hans Mening endnu skyldte at foranstalte.

Mellem de mange andre Tjenester, han har gjort Museet, maa endnu en enkelt fremhæves. Som vor første Assistent var han tillige vor første Arkivar, og han gjorde i denne Egenskab et grundlæggende Arbejde, hvis hensigtsmæssige Methode og ulastelige

Nøjagtighed vi endnu daglig har Anledning til at prise. Han holdt i sine sidste Aar af at høre, at dette og andet af hans Arbejde i Museet vedblivende er af Værd for dette. Han holdt i det hele af at vide sig mindet her, hvor han i mismodige Øjeblikke havde troet sig glemt. I Virkeligheden havde han ikke behøvet at frygte noget saadant. Hans Navn er uudsletteligt knyttet til Det Danske Kunstindustrimuseum og omfattes her med Veneration og Varme.

*

Den 20de Juni gæstedes Museet af *Drs. Majestæter Kongen og Dronningen*, ledsagede af Storhertugen og Storhertuginden af Mecklenburg.

*

Atter i det forløbne Aar samledes *Kunstindustrimuseets Venner* til deres Vintermøder i Museets Festsal, hvor der blev holdt Foredrag og afholdt Demonstrationer for Medlemmerne. Af Foredragene bør fremhæves Overretssagfører *Brorsons* »Om Retsbeskyttelse imod Raritetsforfalskninger« og Direktør *Duviers* »Om Glasmaleriets Teknik«.

*

Af det *Bernhard Hirschsprungske Legat* var i 1913 som sædvanlig Renten (400 Kr.) at bortgive som Belønning for et i Aarets Løb udført, særlig fortrinligt Stykke Kunsthaandværk. Belønningen tildeltes denne Gang Tegneren *Kr. Kongstad* for hans Virksomhed som Bogtrykker.

*

For første Gang var i det forløbne Aar Renten (240 Kr.) at bortgive af Etatsraad *I. S. Salomonsen og Hustru, Zerlines, Mindelegat,* der stiftedes ifjor og har en lignende Bestemmelse som det Hirschsprungske, ligesom det i Lighed med dette uddeles efter Indstilling af Museets Direktør. Det tildeltes for 1913 Frk. *Dagmar Olrik* for hendes Virkomhed som Kunstvæverske.

*

Som oftere omtalt føres der fra 1906 i vort Museum en *Tilgangs-Journal*, hvori hver enkel Ny-Erhvervelse, foruden at være bogført og beskreven, er afbildet, tidligere mest i Tegning, i de senere Aar oftest i Akvarel. I 1913 er dette Arbejde blevet udført af Frk. *Bodil Müller* med nogen Assistance af Frk. *Bøgh.*

*

Følgende *Rejser* foretoges i 1913 af Museets Direktør: i Januar til Berlin for at deltage i Auktionen over Dr. v. Schmidthals-Teheran's-Samling af persisk og tyrkisk Kunst; i Februar—Marts at-

ter til Berlin for at deltage i Opplers Auktion; i April til Kristiania; i September—Oktober til St. Petersborg og Moskwa for at overvære den internationale Museums-Kongres; i Oktober til Berlin for at deltage i den Beckerath'ske Auktion over italiensk Majolika, senere til Dresden for at gøre Indkøb hos derværende Handlende.

*

Ligesom ifjor skylder vi iaar at slutte vor Meddelelse med en varm Tak til Hr. Bogtrykker *Egmont Petersen*, idet han paany har ydet et stort Bidrag til Museet ved *vederlagsfri Trykning af vor Aarsberetning*.

UDDRAG AF REGNSKABET FOR AARET 1913

INDTÆGT	Budget	Virkelig Indtægt
	Kr.	Kr.
BEHOLDNING (1. Januar 1913)		
Kassebeholdning		3,819.91
Rente af Kassebeholdning....		246.35
BYGNINGEN		
Lejeindtægt, ordinær.........	14,100	14,100.00
Leje af Foredragssalen		1,200.00
Refusioner for Renholdelse og Opvarmning	400	404.50
MUSEET		
Statens Bidrag	15,000	15,000.00
Industriforeningens Tilskud ..	6,000	6,000.00
Ny Carlsberg Kunstindustrilegat	4,500	4,500.00
Vare- og Industrilotteriet, Andel i dets Overskud........	31,000	32,600.00
Private Aarsbidrag	300	280.00
Det Thomsenske Legat (1/3 Del)	900	900.00
Bidrag fra Hjælpefondet	500	500.00
» » Hertzske Legat ...		600.00
Forskellige Indtægter		1,242.90
SKOLEVIRKSOMHED		
Skolepenge og for brugte Materialer	500	261.00
KASSEKREDIT I LANDMANDSBANKEN		
Saldo til Banken d. 1. Jan. 1914		1,131.75
	73,200	82,786.41

UDGIFT	Budget	Virkelig Udgift
	Kr.	Kr.
KASSEKREDIT (1. Januar 1913)		
Saldo til Landmandsbanken.		2,041.26
BYGNINGEN		
Skatter, Assurance m. m. ...	3,300	2,950.23
Renter og Afdrag paa Prioriteter	13,000	13,000.00
Reparationer, almindelige...	2,000	2,064.26
Lokalernes Udvidelse	500	580.00
Til Tagets Restaurering.....	1,000	841.00
MUSEET		
Indkøb til Hovedsaml.......	11,000	12,465.22
» » Biblioteket......	4,000	5,574.92
Samlingernes Forsikring	1,200	1,019.17
Lønninger og Medhjælp	13,000	12,865.71
Daglig Drift (Kontorhold, Renholdelse, Tryksager osv.)..	3,000	3,483.35
Belysning	3,000	2,759.33
Opvarmning	3.200	3,622.62
Inventarium	1,500	3,176.41
Udstillinger og Foredrag....	1,000	1,217.79
Rejser	1,000	1,779.48
Forskelligt	200	390.06
SKOLEVIRKSOMHED		
Museets Skole		
Lokale	2,000	2,000.00
Belysning og Opvarmning...	500	395.77
Almindelig Virksomhed	5,400	4,765.62
Fagskolen for Boghaandværk		
Lokale	2,500	2,500.00
Belysning og Opvarmning...	900	772.80
KASSEKREDIT I LANDMANDSBANKEN		
Betalte Renter		90.49
BEHOLDNING (1. Januar 1914)		
Kontant Kassebeholdning ...		2,430.92
	73,200	82,786.41

STATUS DEN 31. DECEMBER 1913

AKTIVER	$^{31}/_{12}$ 1912 Kr.	$^{31}/_{12}$ 1913 Kr.
Museumsbygningen	600,000.00	600,000.00
Depositum i Østifternes Kreditforening.........	5,500.00	5,500.00
Kontant Kassebeholdning	3,819.91	2,430.92
Hjælpefond	18,454.18	18,696.24
	627,774.09	626,627.16

PASSIVER	$^{31}/_{12}$ 1912 Kr.	$^{31}/_{12}$ 1913 Kr.
Første Prioritet i Ejend. (Østift.Kreditforen.)Rest.	242,318.55	239,506.50
Anden Prioritet i Ejend. (Reiersenske Fond)....	50,000.00	50,000.00
KassekreditiLandmandsbanken	2,041.26	1,131.75
Museet ejer (heraf i Bygn. 310,493.50)	333,414.28	335,988.91
	627,774.09	626,627.16

HJÆLPEFONDEN

INDTÆGT	
Kassebeholdning (1. Jan. 1913)	18,454 Kr. 18 Ø.
Rente i Landmandsb. Vesterbro Afd. (Indlaansbog)....	742 — 06 -
	19,196 Kr. 24 Ø.

UDGIFT	
Til Lokalernes Udvidelse...	500 Kr. 00 Ø.
Kassebeholdn., indestaaende i Landmandsb. (1. Jan. 1914)	18,696 — 24 -
	19,196 Kr. 24 Ø.

ANMÆRKNING

Museets Samling stod i Fjor tilbogs for	Kr.	541,289.44
der er i Aarets Løb indkøbt for	»	12,465.22
den har i Aarets Løb modtaget Gaver fra Private til en Værdi af	»	4,622.27
og fra Kunstindustrimuseets Venner til en Værdi af........	»	5,827.73
Dens Værdi er altsaa nu...	Kr.	564,204.66
Bibliotheket stod i Fjor tilbogs for........	Kr.	130,312.95
der er i Aarets Løb indkøbt for........	»	5,574.92
og det har i Aarets Løb modtaget Gaver til en Værdi af	»	382.00
Dets Værdi er altsaa nu...	Kr.	136,269.87
Inventariet stod i Fjor tilbogs for	Kr.	55,396.93
der er i Aarets Løb indkøbt for........	»	3,756.41
Dets Værdi er altsaa nu...	Kr.	59,153.34

GULDVAREFABRIKANT BERNHARD HERTZ'S LEGAT FOR DET DANSKE KUNSTINDUSTRIMUSEUMS TEKNOLOGISKE AFDELING

INDTÆGT	
Kassebeholdning i Sparekassen for Kjøbh. og Omg. (1. Jan. 1913)	1,157 Kr. 69 Ø.
Rente i Sparek. f. Kjøbh. og Omg.	42 — 85 -
Rente af 10,000 Kr. Kreditkasse-Obligationer, 4 pCt...........	400 — 00 -
	1,600 Kr. 54 Ø.

UDGIFT	
Bidrag til Indkøb af Bogbind m. m.	600 Kr. 00 Ø.
Beholdning indest. i Sparekassen for Kjøbenhavn og Omegn (1. Januar 1914)	1,000 — 54 -
	1,600 Kr. 54 Ø.

Efter Legatets Fundats af 1. December 1895 var dets Kapital 20,000 Kr., hvoraf Halvdelen i Juni 1899 af Legatstifteren anbragtes i Kreditkasseobligationer; de andre 10,000 var til Raadighed for Legatets Bestyrelse efter Fundatsens nærmere Bestemmelse. Efter en af Legatstifteren under 9. August 1907 oprettet ny Fundats er det Resterende af denne sidste Halvdel stillet til Museets Raadighed til Dækning af Omkostningerne ved dets Omordning og Udvidelse i 1907 og 1908.

STATUS DEN 31. DECEMBER 1913

BERNHARD HIRSCHSPRUNGS LEGAT

INDTÆGT		UDGIFT	
Kassebeholdning i Landmandsbanken (1. Jan. 1913)	49 Kr. 92 Ø.	Udbetalt en Præmie...........	400 Kr. 00 Ø.
Rente af 10,000 Kr. Østifternes Kreditforenings Oblig., 4 pCt.	400 — 00 -	Kassebeholdning indestaaende i Landmandsbanken (1.Jan.1914)	55 — 13 -
Rente i Landmandsb. Vesterbro Afd.s Sparekasse	5 — 21 -		
	455 Kr. 13 Ø.		455 Kr. 13 Ø.

Legatets Kapital er 10,000 Kr. i 4 pCt.s Østifternes Kreditforenings Obligationer, som Legatets Stifter i Juli 1904 overrakte Kunstindustrimuseet. Renterne af Legatet skulle een Gang aarligt — den 6. Juli — anvendes til Belønning for Udførelsen af et særligt fremragende Kunstflidsarbejde.

ETATSRAAD J. S. SALOMONSEN OG HUSTRU ZERLINES, MINDELEGAT

INDTÆGT		UDGIFT	
Rente af 6000 Kr. Kreditkasse-Obligationer.................	240 Kr. 00 Ø.	Udbetalt i Præmie	240 Kr. 00 Ø.
Rente i Landmandsb. Vesterbro Afd.s Sparekasse	2 — 12 -	Kassebeholdning indestaaende i Landmandsbanken (1.Jan.1914)	2 — 12 -
	242 Kr. 12 Ø.		242 Kr. 12 Ø.

Legatets Kapital er 6,000 Kr. i 4 pCt.s Østifternes Kreditforenings Obligationer, som Legatets Stifter i Maj 1912 overrakte Kunstindustrimuseet. Renterne af Legatet skulle een Gang aarligt — i Januar — anvendes til Belønning for Udførelsen af et særligt fremragende Stk. Kunsthaandværk.

C. NYROP

Regnskaberne er af os reviderede og befundne rigtige. Kassebeholdning samt Sparekassebøger er os foreviste.

MARTIN J. LEVIN.   C. MØLLMANN.

TRYKT HOS EGMONT H. PETERSEN
KØBENHAVN